LIETUVIŲ DIENOS

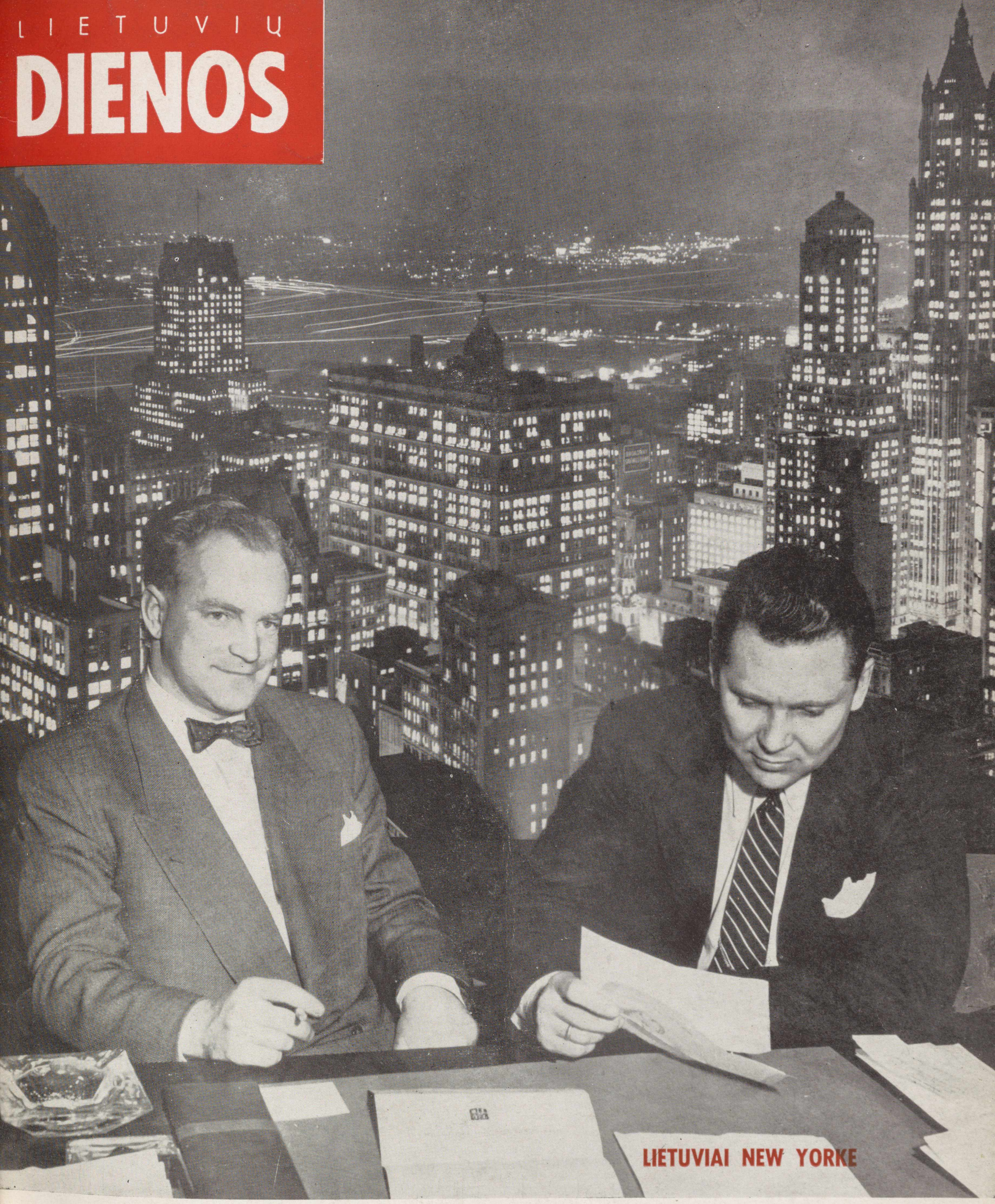

LIETUVIAI NEW YORKE

LITHUANIAN DAYS
MAY, 1952

1952 M. GEGUŽĖS MĖN.

1952 M. GEGUZES MEN. MAY, 1952

Nr. 5 (24) III metai Vol 3, No. 5

This Month's Cover

A night view of New York, business center of the world. Among its 8 million inhabitants are many Lithuanians. Pictured in the foregruond are: Kęstutis Valiūnas and Juozas Kazickas, whose offices are located at 60 Wall Street.

Photo by V. Maželis, New York

TURINYS

CONTENTS

JAV Kongreso Atstovas Fred E. Busbey, JIE PRATURTINO AMERIKĄ 3
TREMTIES UŽDAVINIAI 5
KĄ PASAKĖ KONGRESO ATSTOVAI 7
A. J. Kronin, MAŽIEJI VERONOS DIDVYRIAI 9
H. Brunavs, KALTINANTI KNYGA 14
KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI 16
NAUJOS KNYGOS 16
THESE NAMES ACCUSE 17
THE FATE OF ESTONIA'S PRESIDENT by H. Brunavs 18
LITHUANIAN FOLKLORE by Marija Gimbutienė 19
5 LITHNANIAN GRID STARS 20
BILL TO ADMIT NEW REFUGEES 22

Juozas VITĖNAS ..... Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief
Milton C. STARK ..... Angliškos dalies redaktorius / Editor of English Section
Povilas PUZINAS ..... Redaktorius-dailininkas / Art Editor

Redaktoriai atskirose vietose / Assistant editors — A. J. KASULAITIS, Pittsburgh Pa.; V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; C. SURDOKAS, Baltimore, Md.; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; L. VALIUKAS, Dayton, Ohio; V. VOLERTAS, Philadelphia, Pa.

Antanas F. SKIRIUS, leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS ..... Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo incialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarely those of the editors.

Redakcijos ir administracijos adresas:
Address all Editorial and Subscription Mail to
9204 S. BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIF
Phone - PL. 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" yra sujungtos su "KALIFORNIJOS LIETUVIU"
"THE LITHUANIAN DAYS" is combined with "CALIFORNIA LITHUANIAN"

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August

Atskiro numerio kaina 40 centų Single Copy 40c

PRENUMERATA metams — $3.00 bet kokiame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA $10.00.

SUBSCRIPTION $3.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION $10.00.

Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif. under the Act of March 3,1879

LIETUVIU DIENU PLATINTOJAI

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTYBĖS

C. K. Braze, Miami, Fla.
B. Brazdžionis, Chicago, Ill.
K. Bradūnas, Baltimore, Md.
K. Bružas, Chicago, Ill.
J. Belinis, Grand Rapids, Mich.
A. Česonis, Baltimore, Md.
B. Čeponis, St. James, N .Y.
V. Čyvas, Amsterdam, N. Y.
E. Dambrauskas, Chicago, Ill.
Dirva, Cleveland, Ohio
Gabija, Brooklyn, N. Y.
J. Ginkus, Brooklyn, N. Y.
A. Gražulis, Worchester, Mass.
P. Juknys, Brookklyn, N. Y.
C. P. Yurgelun, Brockton, Mass.
A. Kasulaitis, Pittsburgh, Pa.
J. Klimas, kun., S. Boston, Mass.
P. Kudulis, Elizabeth, N. J.
B. Krakauskas, Rochester, N. Y.
K. Keblinskienė, Brockton, Mass.
F. Mandeikis, Brockton, Mass.
Metriks Farm Store, Chicago, Ill.
Karecko Vaistinė, Chicago, Ill.
V. Prižgintas, Los Angeles, Calif.
A. Paliulis, Waterbury, Conn.
V. Pauža, Detroit, Mich.
B. Polikaitis, Detroit, Mich.
V. Rocevičius, Cleveland, Ohio
V. Tarvainis, Detroit, Mich.
Tverijonas, Chicago, Ill.
L. Spaudos Centras, Chicago, Ill.
V. Sakalauskas, Chicago, Ill.
J. Sekys, Hartford, Conn.
A. Stasiulaitis, Cicero, Ill.
A. Tamolunas, kun., Miami, Fla.
K. Trečiokas, Newark, N. J.
B. Urbonas, Chicago, Ill.
Urbanas Photo Studio, Baltimore, Md.
Den Uselis, Chicago, Ill.
V. Vaitkus, Waterbury, Conn.
A. Vaitkus, E. St. Louis, Ill.
A. Valavičius, Chicago, Ill.
L. Valiukas, Dayton, Ohio
E. Vilutis, E. Chicago, Ind.
Vyčių Kioskas, Philadelphia, Pa.
Žiburys, So. Boston, Mass.

CANADA

V. Aušrotas, Toronto, Ont.
S. Bujokas, Winnipeg,
J. Kriščiūnas, Toronto, Ont.
J. Pleinys, Hamilton, Ont.
P. Rudinskas, Montreal,
V. Montvilas, Sudbury, Ont.
A. Dauginaitė, St. Catherines, Ont.
P. Tamulėnas, Welland, Ont.
T. Žiburių Knygynas, Toronto, Ont.

PIETŲ AMERIKA

M. Laupinaitis, Sao Paulo, Brazil
A. Sabaliauskas, kun. Caracas, Venezuela
N. Saldukas, kun., Bogota, Columbia

D. BRITANIJA

V. Gerdžiūnas, 6 Bechey St. Oldham, Lancs.
P. Dragūnas, Birmingham
J. Jurevičius, Bradford
V. Zdanavičius, London

AUSTRALIJA

P. Jutulis, kun. Adelaide
L. Bertašius, N. Geelong
V. Balsys, Canberra
L. Baltrūnas, Melbourne
J. Skirka, Bathurst,
P. Butkus, kun., Sydney
J. Rugelis, Sydney

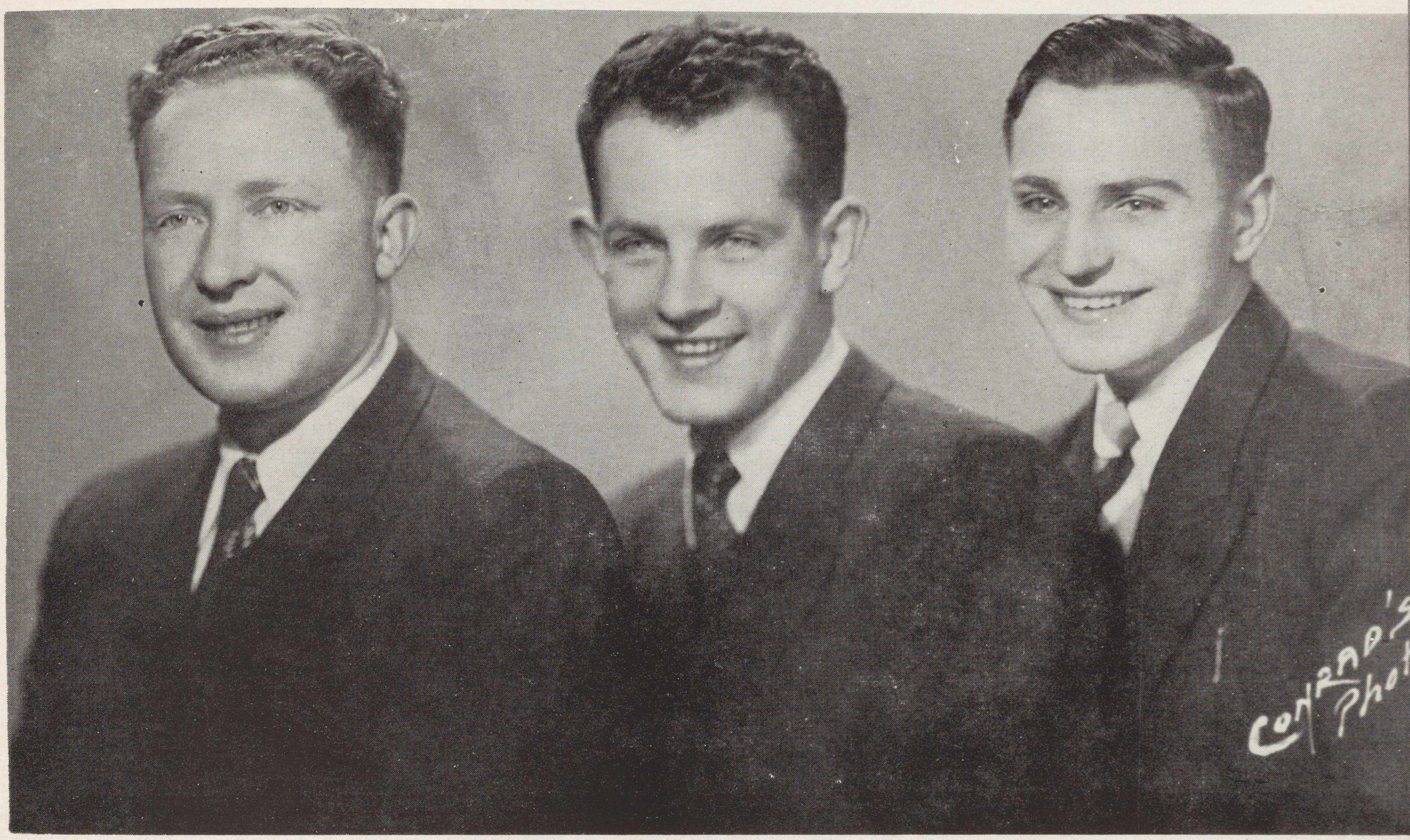

Trys vėliausiai iš Lietuvos pabėgę lietuviai jūrininkai: Juozas Grišmanauskas, kap. Lionginas Kublickas ir Edmundas Paulauskas, kurie šiuo metu lankosi įvairiose lietuvių gyvenamose vietovėse Amerikoje su pranešimais apie dabartinį gyvenimą Lietuvoje. / The three Lithuanian fishermen who broke through the Iron Curtain and escaped to Sweden last year. They arrived in the U. S. this year and are now touring the country, telling of their experiences in Soviet-occupied Lithuania

Photo by Conrad Studio, Chicago, Ill.

Jie praturtino Ameriką

JAV Kongreso Atstovas FRED E. BUSBEY

Ankstyvesnėmis progomis Kongrese ir viešose kalbose aš esu pareiškęs savo simpatijos jausmus narsiems ir drąsiems lietuviams, kurie tebėra svetimos valdžios vergovėje. Aš sveikinu šio krašto lietuvių kilmės puikius piliečius. Jie yra sunkiai dirbą ir lojalūs piliečiai karo ir taikos metu; aš gerbiu juos už jų moralinę paramą narsiems laisvės gynėjams, kurie kenčia sunkią priespaudą po sovietų tyranijos jungu, ir kuriems yra atimta teisė gyventi kaip nepriklausomai tautai, valdomai savo išrinktos valdžios. Jų senos tradicijos ir skirtinga kultūra praturtino mūsų kraštą ir sudaro žymų įnašą į mūsų civilizaciją.

Nežiūrint brutalių pastangų sunaikinti lietuvių tautą, nežiūrint privarčiamo darbo, policinės valstybės ir fakto, kad jų balsai dėl laisvės yra nutildyti, jie kietai tęsia kovą pogrindy dėl tos dienos, kada jie užims savo vietą pasaulio laisvųjų tautų tarpe. Aš buvau savo Illinois distrikte, kai Lietuvos nepriklausomybė buvo minima visame šiame krašte. Mano geras draugas Petras Dauzvardis, Lietuvos konsulas Chicagoje, pasakė puikią kalbą Ashland auditorijoje 1952 m. vasario 10 d., pagerbdamas garbingą Abrahamo Lincolno atminimą ir tuos, kurie kovoja už Lietuvos laisvę. Aš daug esu dirbęs su lietuvių kilmės žmonėmis šiame krašte ir visada būsiu priešaky su jais kovoje dėl laisvos ir nepriklausomos Lietuvos.

Naudodamasis teisę praplėsti savo pastabas, aš įtraukiu šią Petro Dauzvardžio kalbą į Congressional Record priedą:

"Vasario 12-ji yra vergų išlaisvintojo Abrahamo Lincolno gimimo diena. Vasario 16-ji yra Lietuvos nepriklausomybės diena. Mes reiškiame pagarbą garbingam Lincolno atminimui ir visiems tiems, kurie kovojo ar kovoja už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Amerikos vergai buvo iš laisvinti devynioliktame šimtmety, o vergija buvo panaikinta laisvame ir civilizuotame pasauly. Betgi šiame moderniškame dvidešimtmety Lietuva ir jos žmonės yra pavergti tyroniško pavergėjo ir laisvų tautų bei žmonių išnaudotojo.

Lietuvos ir kitų sovietų pavergtų kraštų žmonės kenčia skriaudas, pažeminimus, persekiojimus, kankinimus ir daugeliu atveju mirtį, bet jie neatsisako Dievo duotos teisės į laisvę, jie nepasaduoda tyronui iš Maskvos.

Partizaniniai laisvės kovotojai Lietuvoje dažnai cituoja Lincolno credo: "Remdamiesi teisę, kaip Dievas duoda mums šią teisę suprasti, kovokime iki užbaigsime darbą, kurį dirbame" — išlaisvinti kraštą ir išgelbėti žmones.

Pagal neseniai gautus lietuvių pabėgėlių ir vokiečių repatriantų iš Lietuvos pranešimus, Lietuvos žmonių kančia yra kelianti baimę, ir nėra žodžių jai aprašyti. Kraštas yra paverstas į didžiulę kalinių ir vergų stovyklą. Jiems yra atimta bet kokia

VLIKo narys prof. J. Brazaitis, apsilankęs "Draugo" redakcijoj, kalbasi su L. Šimučiu ir kun. J. Prunskiu. Member of VLIK (The Supreme Committe for the Liberation of Lithuania) Prof. J. Brazaitis visits with staff members of Draugas newspaper in Chicago, Ill. Bal. Brazdžionio foto

tiesioginiu būdu sekia sunaikinti, nutautinti ir nužmoginti Lietuvos gyventojus ir visa, kas jiems yra artima ir brangu: krikščionišką arba Vakarų kultūrą, laisvą auklėjimą, religijos laisvę, savo vaikų auklėjimo laisvę pagal savo gyvenimo būdą; visa tai ir kitos brangios civilizuotų žmonių vertybės yra atimtos ar uždraustos Lietuvos žmonėms.

Jei ši barbariška padėtis Lietuvoje ilgiau tęsis, Lietuvos valstybė bus paversta į sovietų koloniją, daugumoj apgyvendintą importuotais rusais ir mongolais, o vietiniai Lietuvos gyventojai bus išblaškyti po plačią Rusijos imperiją ir išnaikinti kaip tautinis vienetas. Lietuvių tauta greižčiausiai protestuoja prieš Sovietų Rusijos piktus kesinimus. Ji kreipiasi į laisvąjį ir civilizuotąjį pasaulį pagalbos ir išgelbėjimo. Ji prašo ir meldžia laisvųjų kraštų vadus apsvarstyti Lietuvos ir kitų sovietų okupuotų ir valdomų valstybių padėtį su didžiausiu rimtumu ir su nuoširdžiu ateities pramatymu. Lietuva ir kitos sovietų aukos Europoje yra laiptai į Atlanto tautas. Jei šitos valstybės bus pamirštos, tai tas pats likimas eventualiai ištiks ir Vakarų Europą. Todėl Lietuva ir kitos Sovietų Rusijos aukos reikalauja laisvąjį pasaulį tuojau pradėti kampaniją prieš Sovietų Rusiją, reikalaujant, kad Rusija sustabdytų žudymą ir išvežimą žmonių iš Lietuvos ir kitų rytų ir centro Europos valstybių; kad sovietai grąžintų ištremtuosius ir kad jie išeitų iš Lietuvos ir kitų jų okupuotų kraštų".

(Kalba pasakyta Kongrese 1952 m. balandžio 8 d. ir įtraukta į Congressional Record; Kons. P. Daužvardžio kalba mūsų gerokai sutrumpinta).

nuosavybė ir pagrindinės žmonių teisės — jie yra paversti į sovietinės valstybės daiktus — degraduoti iki gyvulių lygio. Jų ponai ir savininkai yra raudonieji imperialistiniai agresoriai, prievartiniai okupantai ir valdovai anksčiau laisvos, laimingos ir pažangios Lietuvos valstybės.

Sunkiausias likimas yra prislėgęs tautos nugarkaulį - ūkininkus, kurie sudaro 76 procentų krašto gyventojų. Jie yra išmesti iš ūkių ir suvaryti į koncentracijos stovyklas Lietuvoje arba Rusijoje.

Jungtinių Valstybių Kongresas dabar tyrinėja 10.000 lenkų karininkų nužudymą Katyne. Panašių skerdynių ir žudynių buvo komunistų padaryta ir Lietuvoje; Rainių miškelis..., Praveniškių koncentracijos stovykla..., Vilniaus ir Kauno kalėjimai..., mirties kolona į Červenę..., apie 20.000 lietuvių partizanų, nužudytų MGB 1945 ir 1946 metais...Šis biaurus genocidinis sovietų nusikaltimas tebesitesia Lietuvoje...

Sovietiniai okupantai tiesioginiu ir ne-

Lietuvos pasiuntinybės prie Šv. Sosto rūmai Romoje, via B. Oriani 87. / House of Lithuanian Legation in Rome, Italy.

Lietuvos ministeris prie Šv. Sosto St. Girdvainis. Stasys Girdvainis, Minister Plenipotentiary of Lithuania at Vatican, Rome, Italy.

TREMTIES UŽDAVINIAI

Tremtis yra kovos metas; kovos už išsilaikymą visokeriopa prasme; tautine, atsispriant svetimų įtakų gresmei; individualine, susikuriant pragyvenimo sąlygas; žmogiškąja, nepalūžtant savo pasaulėžiūroje bei dorovėje. Visais šiais atžvilgiais mes turime kovą laimėti, jeigu nenorime prarasti to, ką mėginome gelbėti, bėgdami iš Tėvynės. Pabėgti nėra didvyriška. Pabėgėlis gali pasitenkinti tik tuo, jeigu jo pabėgimas iš tikro yra Tėvynei vertingas. Sitaip mes visi manėme, palikdami gimtąjį kraštą. Žinodami, kad bolševikai naikina žmones tiesiog fizškai, mes pasitraukėme į Vakarus, tikėdamiesi išlaikyti bent dalį lietuviškųjų jėgų ateičiai. Sis tad pagrindas kaip tik ir atperka pabėgėlių nedidvyriškumą. Užtat dabar ir reikia šias lietuviškas jėgas išlaikyti. Sakydami "lietuviškosios jėgos", turime galvoje ne tik lietuvius menininkus, mokslininkus, politikus, kunigus, bet visus lietuvius. Kiekvienas pabėgėlis yra lietuviškoji jėga ateičiai: ir darbininkas, aptarnaudamas fabrike mašiną, nes jis įgyja patyrimo, kurį parsineš Lietuvon; ir prekybininkas, atidaręs krautuvę ar įsteigęs bendrovę, nes jis mezga ryšius, taip labai reikalingus būsimai Lietuvos prekybai; ir ypač motina, supdama savo kūdikį, nes ji diegia jam Lietuvos meilės ir aukos dvasios, būtinos ateities atstatymui. Visi esame lietuviškosios jėgos, todėl visi turime išsilaikyti. Tai yra didysis tremties uždavinys. Tėvynėje jis buvo atliekamas savaime: pats kraštas ir jo gyvenimas ten mus išlaikė. Tačiau tremty šis savaimingumas dingsta. Tremtyje lietuviškieji uždaviniai turi būti atliekami sąmoningai.

☆

Lietuviais esame todėl, kad jais gimėme. Pati prigimtis mus tokius padarė. Lietuviškieji tėvai davė mums lietuviškąjį mąstymo bei jautimo būdą, lietuviškąją kalbą, lietuviškuosius papročius, žaidimus, dainas, pasakas, meną, mokslą. Tiesa, daugelis šių dalykų savo turiniu yra bendri visiems žmonėms. Tačiau savo išraiška, savo regimais pavidalais yra jie lietuviški, nes aną bendrąjį turinį mes pavilkome labai savotiška lietuviškąja forma, įspausdami jam savo širdies ir savos dvasios bruožų. Vienas tik kūninis gimimas žmogaus lietuviu dar nepadaro. Pamestinukas, išaugintas kokioje kanadiškoje ir argentiniškoje šeimoje, nebebus lietuvis, nors jo gyslose ir tekės lietuviškas kraujas. Kaip kraujas apskritai nepadaro žmogaus, taip lygiai jis vienas nepadaro nė lietuvio. Lietuviais reikia gimti, bet ne tik iš motinos-moters, bet ir iš motinos-tautos, kuri reiškiasi visa savo istorija ir visa savo kultūra; reikia gimti iš tautinės dvasios, teikiančios mums lietuviškųjų vertybių, kalbos, poezijos, filisofijos, visuomenės ir religijos pavidalais.

Todėl giedodami "Lietuviais esame mes gimę", visados turime atsiminti, kad mumyse gyvena visa mūsų tauta: su savo kūnu ir krauju, su savo kultūra ir istorija. Lietuvis nešioja savyje Lietuvą. Jis yra regimas Tėvynės bei Tautos ženklas, jos apraiška, jos paveikslas ir atspindys. Būdami savame krašte, mes buvo-

Lietuviško meno grožis. / A beautiful Lithuanian handicraft

A. Gražulio foto

Detroito, Mich., bendras katalikų choras, giedojęs per Lietuvos krikšto 700 metų sukakties paminėjimą Blessed Sacrament Katedroje; chorui dirigavo kun. Čižauskas, o vargonavo kun. J. V. Sanievich. / Mixed Catholic choir of Detroit, Mich. Photo by P. Wagatha

me su savo tauta taip ankštai suaugę, jog net nejautėme esą kitokie, negu kiti žmonės. Bet užteko iškelti koją už savo sienų, ir tuoj pastebėjome, kad mes ir kalbame kitaip, ir mąstome kitaip, ir sprendžiame kitaip, ir elgiamės kitaip, ir gyvename kitaip. Ne tik mes susidomėjome svetima aplinka ir svetimais žmonėmis, bet ir svetimieji sužiūro į mus. Mūsų tautybė virto jiems kasdieninio stebėjimo objektu. Mes išnešėme savo Tautą už jos sienų ir pastatėme ją prieš viso pasaulio akis. Mes pavirtome savotiškais Lietuvos atstovais - gerais ar blogais pagal mūsų pačių buvimą ir elgimąsi. Šiuo atžvilgiu tremtis yra didelės reikšmės dalykas. Iš vienos pusės ji paaštrina tautinę mūsų sąmonę, nes visur ir visados ji verčia mus jaustis lietuviais. Iš kitos - ji atidaro Tautai duris į pasaulį. Tremtiniai yra tiltas tarp savo tautos ir svetimųjų. Jokia, net ir sumaniausia, kultūrinė propaganda nepaskleidžia tautinių vertybių tiek plačiai, kiek tremtiniai, išsiskirstę po visą pasaulį. Bet kaip tik todėl nė vienas tremtinys nėra tiktai privatinis asmuo. Jis visados yra Lietuvos pasiuntinys, jos reiškėjas ir jos simbolis. Jis yra pirmas vadovėlis, iš kurio svetimieji semia žinių apie mūsų Tėvynę. Lietuviais esame gimę ne tam, kad savo lietuviškumą paslėptume savo širdyje, bet kad parodytume jį pasauliui, kad per mus mūsų Tauta įsijungtų į visuotinę pasaulio tautų bendruomenę. Būti lietuviu tremtyje reiškia žymiai daugiau, negu Tėvynėje. Tremties lietuviškumas yra didesnė ir sunkesnė pareiga, nes ji reikalauja stiprios ir ryškios lietuviškosios sąmonės. Ji reikalauja lietuviškojo reiškimosi visame gyvenimo plote. (E.)

Lietuvių kalba lietuviui yra tautinės garbės reikalas

Pasaulio lietuvių karių mėnesinis iliustruotas žurnalas

KARYS

prieš metus atgaivintas JAV-se, sparčiai plinta visame laisvajame pasaulyje. Glaudžiais dvasiniais ryšiais jis jungia visus lietuvius, visus mūsų karius.
Žurnale bendradarbiauja gausus būrys žymių autorių, jame rašo mūsų vyrai iš JAV armijos, iš viso pasaulio.
Reformuotas KARYS išeina gražaus formato, gausiai iliustruotas, gerame popieriuje. Kas kartą susipažino su šiuo žurnalu, tas jau niekad nebesiskiria su juo.
METINĖ PRENUMERATA - $4, pusmečiui - $2.50.

TUOJAU RAŠYKITE
redakcijai:
KARYS, 156 Steamboat Rd.,
Great Neck, N. Y.,

KĄ PASAKĖ KONGRESO ATSTOVAI

Vasario 16-sios proga

R. J. MADDEN, Indiana.

Vasario 16-tą lietuviai visame pasaulyje švenčia šios tautos nepriklausomybės paskelbimo 34-tas metines. Nors šios laisvę mylinčios tautos žmonės šiandien yra laikomi pavergti žiauraus sovietinio tyrono, laisvės dvasia, deganti visų lietuvių patriotų širdyse, tebetęsia savo kovą už išsivadavimą. 1940 m. Sovietų Sąjunga jėga įvedė savo valdžią šiame mažame krašte prieš jo valią. Tų pačių metų birželio mėn. sovietų kariuomenė okupavo Lietuvą ir primetė šios tautos žmonėms typiškai komunistinio tipo rinkimus, pasibaigusius krašto inkorporavimu į SSSR.

Tuo metu buvęs Valstybės Sekretorius S. Wells padarė griežtą pareiškimą..

Praeitų metų rugsėjo mėn. Kongresas vienbalsiai priėmė rezoliuciją sudaryti komitetui ištirti Katyno miško žudynes, kurios buvo padarytos pradžioj II pasaulinio karo. Kaip šio komiteto pirmininkas ir spręsdamas iš jau gautų davinių per mūsų apklausinėjimus, manau, kad Katyno miško žudynės buvo tik dalis masinės naikinimo ir genocido bendros politikos, vykdytos nacių ir komunistų diktatorių. Laisvų kraštų žmonės dabar pradeda suprasti, kad vienas iš pagrindinių komunistų uždavinių yra išnaikinti inteligentiją ir pavergtų kraštų vadus, vykdant masines žudynes ir genocidą. Genocido pritaikymas tautai yra daug blogesnis negu pralaimėjimas kare. Šimtmečių eigoje vyko karai, ir tautos atsigavo bei atstatė savo tautinį gyvenimą, pasibaigus kovoms. Sovietų vykdomas genocidas veda prie galutinio namų sunaikinimo. Šeimos areštuojamos, vaikai atskiriami nuo tėvų ir tėvai nuo vienas kito. Šitokie kaliniai išsiunčiami į skirtingas vietas plačioj sovietų teritorijoj. Tėvai siunčiami į vergų darbo stovyklas, kur dėl sovietų naikinamosios politikos teišgyvena nuo 12 iki 24 mėnesių. Vaikai siunčiami į stovyklas, kur jie išauklėjami komunistų filosofijoj. Jei tokia genocido politika bus leista vykdyti, tai tauta gali išnykti vienos generacijos laikotarpyje.

Sovietų genocidinė politika yra vyk-

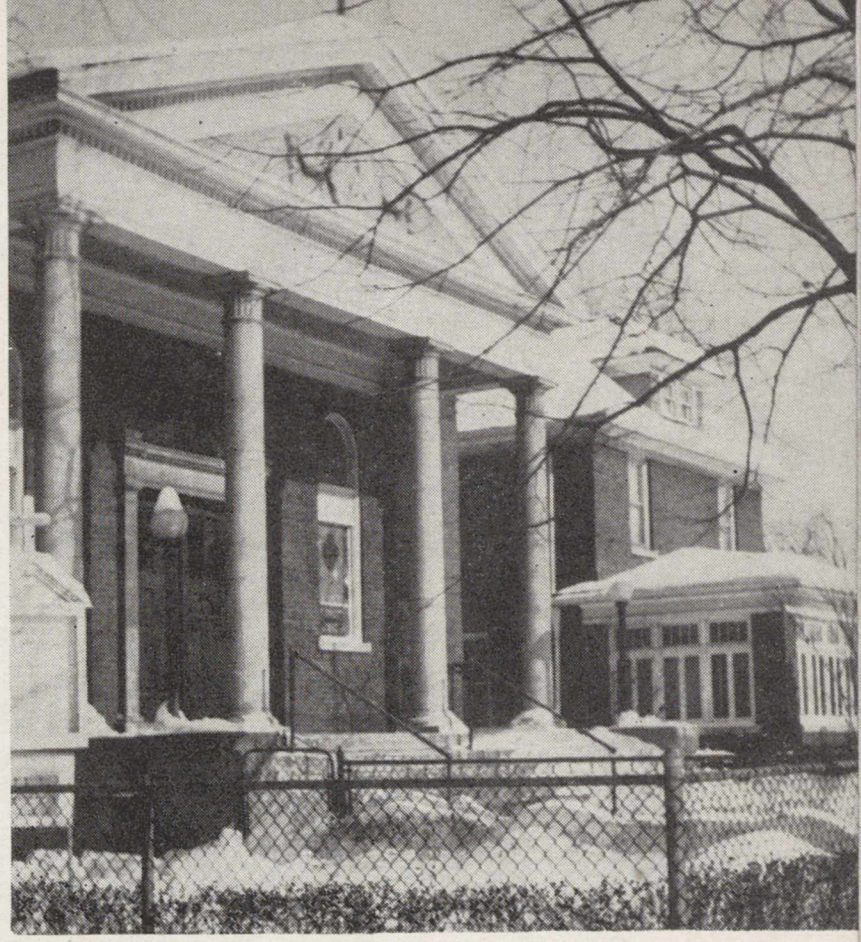

Lietuvių bažnyčia Niagara Falls, N. Y.
A Lithuanian Catholic church in Niagara Falls, N. Y.

Detroito, Mich., Lietuvių Balso Radijo Klubo pirmininkė ir radijo programos Baltic Melodies direktorė Helen Rauby įteikia paisžymėjusiai veikėjai Stefanijai Douvan lietuvišką lėlę, dalyvaujant klubo valdybos nariams (iš kairės): A. Žiedui, K. Ambraziejui, K. Gogeliui ir radijo valandėlės vedėjui V. Saladžiui. Pagerbimas įvyko balandžio 5 d. Detroito radijo stoty WJLB; S. Douvan per II pasaulinį karą išplatino bonų už 100.000 dol., rinko parašus peticijai, kad Amerika reikalautų Sov. Rusiją respektuoti Lietuvos nepriklausomybę, ir kaip kario motina dalyvavo šią peticiją įteikiant prez. Rooseveltui. / The Director of Baltic Melodies radio program in Detroit, Mich., H. Rauby, presents Mrs. S. Douvan with a gift for her activities in Lithuanian circles.

Balandžio 27 d. per įvykusius Waterburio, Conn., Lietuvių Moterų Draugijos "Rūta" pusryčius pagerbiama Morta Zailskienė (antra iš kairės), kuri išbuvo "Rūtos" draugijos raštininke 45 metus; draugijos vardu jai įteikia dovaną jos sūnus adv. Patrick Zailskas. / Mrs. Morta Zailskas is honored at a banquet for her 45 years work in Lithuanian organization "Rūta", Waterbury, Conn.
Photo by Coviello

doma šiandien Lietuvoje, Lenkijoje, Bulgarijoje, Latvijoje, Estijoje, Ukrainoj, Rumunijoj, Čekoslovakijoj, Albanijoj, Armenijoj ir kitose tautose ir rasėse.

Žinios apie Komitetą Katyno žudynėms tirti bei gautus paliūdijimus yra paskleidžiamos visame pasauly ir už geležinės uždangos per Voice of America. Mūsų komitetas padarys didelį darbą pažadindamas pasaulio tautas ir parodydamas, kas vyksta satelitinėse tautose už geležinės uždangos.

Mano tvirtu įsitikinimu viešoji opinija pasauly prieš necivilizuotą genocido siautėjimą prisidės daugiau kaip bet kas prie nuvertimo dabartinių kriminalistų, kurie valdo komunistinį pasaulį. Per pasaulio civilizacijos šimtmečius istorija nerodo, kad diktatoriai, kurie valdo baime, žudynėmis ir kalėjimais, galėtų ilgai gyventi.

Lietuva ir kitos tautos dabar po komunistų geležiniu kulnu, eventualiai bus laisva ir atstatys savo nepriklausomybę ir savivaldą savo sienose.

B. W. (PAT) KEARNEY, New York

Vasario 16-tą Amerikos lietuviai švęs 34-tasias Lietuvos nepriklausomybės sukaktuves. Ši šventė faktiškai yra gedulas dėl netektos nepriklasomybės, okupavus Lietuvą prispaudėjui.

Visi taiką mylį žmonės visame pasauly ir ypač mes Amerikoje, nežiūrint kokia bebūtų mūsų tautinė kilmė, meldžiamės, kad laisvė Lietuvos žmonėms veikiai vėl taptų realybe vietoj dabar esamos apgaulės. Jos sunaikintų žmonių skaičius siekia virš 500.000 dėl politinių egzekucijų, bado ir ištrėmimo į mirties stovyklas. Šiandien jos gyventojai yra absoliučioj vergijos padėty.

(Kalbos, įtraukos į Congressional Record).

Nepraleiskite progos perskaityti
Kun. A. Sabaliausko
knygos

NUO IMSRĖS IKI ORINOKO
(Per fakirų žemę)

Šioje knygoje rasite lietuvio misijonieriaus pergyvenimus, keliaujant per svetimus kraštus. Ten ypač plačiai rašoma apie Indiją, tą paslapčių ir fakirų žemę.

Knygos pelnas skiriamas lietuvių saleziečių klierikų ir misijonierių naudai.

Knygos kaina $2.50

Platintojai ir atskiri asmenys
knygą gali gauti pas

Edvardas Dambrauskas
4501 S. Talman Ave., Chicago 32, Ill.

Kinijos kunigai misionieriai ir kiniečiai auklėtiniai su džiaugsmu sveikina kun. Petrą Urbaitį, lietuvį salezietį (pirmas iš kairės), ištrūkusį iš kinų komunistų kalėjimo, kuriame jis išbuvo 9 mėnesius, o Kinijoj išbuvo misijonierium 20 metų. / The Rev. P. Urbaitis (with helmet) is congratulated by fellow missionaries after escape from Communist China, where he was imprisoned for 9 months. He was missionary in China for 20 years.

MAŽIEJI VERONOS DIDVYRIAI

A. J. CRONIN

Praėjus porai metų po karo pabaigos, kartą bevažiuojant priealpiais į Veroną, netoli miesto mus sulaikė du berniukai. Jie pasiūlė pirkti miškinių žemuogių, keliančių savo šviečiančias raudonas galvytes iš tamsiai žalių lapų, kuriais buvo išklotos jų pintinėlės.

— Verčiau nieko neimkite, — įspėjo Luigis, mūsų susirūpinęs šoferis. — Veronoje gausite daug geresnių. Be to, ir berniukai... — Jis tik patraukė pečiais, metęs nepatenkintą žvilgsnį į tą skurdžiai atrodančią mažųjų porelę.

Vienas iš jų buvo apsivilkęs nuvalkiotu megztuku ir mūvėjo per kelius nukirptomis uniforminėmis kelnėmis, antrasis devėjo patrumpintą karinį švarkelį, kuris buvo sutrauktas per vidurį ir nelygiai raukšlėmis gulė ant jo lieso kūnelio. Tačiau vos tik metėme akį į tas mažas tamsiai įdegusias būtybes su papūrusiomis galvutėmis ir rimtomis tamsiomis akimis - ir mus pagavo kažkoks keistas jausmas. Mano palydovas, juos užkalbinęs, sužinojo, kad berniukai yra broliai. Nicola, vyresnysis, buvo 13 metų, Jacopo, kuris beveik siekė automobilio durų rankeną, turėjo beveik dvylika. Mes nupirkome iš jų didesnę pintinėlę ir nuvažiavome tolyn, miesto link.

Verona yra nuostabus miestas, gausus istorinių prisiminimų, su tyliomis viduramžiškomis gatvėmis ir puikiais, švelniu medaus atspalviu nudažytais statiniais. Tik čia kadaise ir turėjo gyventi Romeo ir Julija. Nors pereito karo metu per orinius puolimus miestas neteko dviejų tiltų, užtat - nieko iš savo linksmumo ir žavingumo.

Rytojaus dieną vos išėję iš viešbučio, sustojome kaip įbesti vietoje. Aikštėje, šalia šulinio, mūsų vakarykštės popietės draugai, pasilenkę prie tepalo dežučių, taip šveitė batus, net viskas rūko.

Mes taip kurį laiką spoksojome į juos įbedę akis ir, kai abu baigė darbą, priėjome artyn. Berniukai pasitiko mus bičiuliškai šypsodamiesi.

— Aš maniau, kad jūs pelnotės savo duoną rinkdami žemuoges, — pastebėjau.

— Mes ją užsidirbame visokiais būdais, pone, — rimtai atsakė Nicola ir kupinomis pasitikėjimo akimis pažvelgė į mus. — Mes dažnai vadžiojame po miestą svetimšalius... užsukame kad ir prie Julijos grabo... arba prie kitų vertų pamatyti įžymybių.

— Puiku, — nusišypsojau, — tai pabūkite ir mūsų vadovais...

Taip mums aplink besibastant, neįprastos berniukų būtybės vis daugiau žadino mano smalsumą. Jie daugeliu atžvilgiu buvo dar tikri vaikai ir tokie natūralūs. Jacopo, nepaisant jo net per daug išblyškusių lūpukių, aplinkui sukosi taip gyvai ir vikriai, kaip tikra voveraitė. O Nicola buvo visuomet pasiruošęs parodyti visa nugalinčia šypseną. Ir vis dėlto abiejų berniukų veiduose slypėjo kažkoks rimtis, kuris vertė juos gerbti, aiškus tikslo žinojimas ir jo siekimas, toli prašokęs jų metus.

Visą kitą savaitę mes dažnai su jais susitikdavome, nes, pasirodo, jie mums labai pravertė. Jei tik įsigeisdavome amerikietinių cigarečių dežutės arba užsimanydavome gauti į operą bilietus ar sužinoti, kuriame restorane galima užkirsti gerų ravioli, visuomet galėdavome būti tikri, jog Nicola ir Jacopo su savo įprastu gyvumu sąžiningai patenkins mūsų norus.

Kas daugiausia vertė jais stebėtis, tai tas nežinąs jokio nuovargio jų darbštumas. Šiltomis vasaros dienomis, kepinami karštos pietų saulės, ir ilgais vakarais, kai iš kalnų imdavo traukti šaltis, jie valydavo batus, pardavinėdavo vaisius, išnešiodavo laikraščius, atlikdavo pasiuntinių pareigas ir išnaudodavo kiekvieną progą, kokia tik pasitaikindavo mieste tais ūkinio suirimo laikais.

Vieną naktį mes juos užtikome vėjuotoje, tuštutėlėje aikštėje, kur jie, blyškios

(Perkelta į 11 psl.)

Naujakūrė seserė (E. Imbrasaitė) kalbasi su vaikučiais Putnam, Conn., vienuolyne. / A refugee Lithuanian sister talks with youngsters at the Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. V. Adomavičiaus foto

Toronte, Kanadoj, suruoštame nepriklausomos Lietuvos Operos paminėjimui koncerte dalyvavę mūsų menininkai: muz. A. Kučiūnas, sol. P. Bičkienė, sol. P. Radzevičiutė, sol. S. Adomaitienė, sol. I. Nauragis ir sol. S. Baranauskas. / Lithuanian soloists and other figures in the musical world, Toronto, Canada. E. Gumbelevičiaus foto

Muz. J. Bertulis su šeima lankosi Seattle, Wash., pas pusseserę T. Halom (antra iš dešinės). Muz. J. Bertulis gyvena Los Angeles, Calif. / Composer J. Bertulis and family visiting with T. Halom (center, couch), Seattle, Wash.

"Lietuvių tautai labai svarbu visokia meniškoji kūryba, bet kovoje su nutautėjimu aukštas dainos menas turės suvaidinti pirmaeilį vaidmenį. Daina ir giesmė ras gražaus pritaikinimo net ir mažose lietuvių grupėse. Daina ir lietuviški šokiai galėtų praplisti net ir nesant bendruomenėje ypatingų talentų... Bet labiausiai izoliuotus vienetus galės pasiekti tiktai knygos ir žurnalai. Tad į juos kreipkime uoliausio dėmesio, jiems atiduokime ką galime: vieni savo darbą ir kūrybą, kiti gi neužmirškim prenumeratos ir aukos. Kuo mažiau mus gyvų ir laisvų beliko, tuo šviesiau ir kaitriau turi degti mūsų dvasiniai švyturiai".

PROF. K. PAKŠTAS

Mazieji Veronos didvyriai

(Atkelta iš 9 psl.)

gatvės lempos nušviesti, ilsėjosi ant grindinio. Nicola sėdėjo tiesiai, visas apsiblausęs, iš nuovargio ištįsusiu veidu. Prie jo kojų gulėjo pluoštas nebaigtų pardavinti laikraščių, o Jacopo, atrėmęs savo galvą į brolio petį, miegojo. Buvo jau beveik vidurnaktis.

– Kodėl jūs taip vėlai naktį būnate lauke, Nicola?

Taip netikėtai užpultas, jis išsyk kiek sumišo, bet veikiai vėl atgavo senąją savitvardą ir pažvelgė į mane ramiomis, savimi pasitikinčiomis akimis.

– Mes laukiame paskutinio autobuso iš Paduvos. Kai jis ateis, galėsime parduoti likusius laikraščius.

– Ar tai jums būtinai reikia juos visus išparduoti? Juk judu abu atrodote tiesiog perkarę.

– Bet mes nesiskundžiame, pone.

Tuos žodžius jis pasakė nepaprastai mandagiai, tačiau tokiu tonu, kuris kaip kirviu nukirto visus tolimesnius klausinėjimus. Tačiau kitą rytą nuėjęs prie šulinio nuvalyti batų, vis dėlto neiškenčiau jam nepasakęs: - Taip, kaip judu dirbate, Nicola, tu ir Jacopo, tai turite būti tikri turtuoliai. Juk apdarui nieko neišleidžiate. Taip pat ne daug ką ir maistui - kai aš jus rasdavau bevalgant, tai vis beveik tik vienas figas ir juodą duoną. Sakyk, ką jūs su savo pinigais darote? –

Prof. dr. A. Maceina savo darbo kambary Freiburg i. Br., Vokietijoj, kur vokiškai rašo "Niekšybės paslaptį".
Prof. A. Maceina at work in his study, Freiburg i. Br., Germany. A. Lėvano foto

Jo saulės nudegintas veidas išsyk smarkiai paraudo, o paskum išbalo. Berniukas nuleido akis.

– Matyt, taupote kokiai nors kelionei, – ryžausi jam padėti. Jis tik dėbtelėjo į mane iš šono. Atsakyti jam reiškė įveikti patį save.

– O, keliauti ir mes mielai pakeliautume. Tačiau šiuo metu turime kitų planų - čia vietoje.

– Kokių planų?

Jis nedrąsiai nusišypojo, ir jo veidas pasidarė vėl toks pat neprieinamas, kuris visą laiką mane taip keistai domino ir drauge jaudino.

– O, visokių, pone, – atsakė tyliai.

–Na, – pastebėjau tada, – jei taip, tai nieko nepadarysi: pirmadienį mes išvažiuojame. Gal aš galiu ligi to laiko vis dėlto kuo nors jums pasitarnauti?

Nicola pakratė galvą, bet Jacopo šnervės, lyg jauno šuniuko, susyk suvirpėjo, ir jis net pašoko į viršų.

– Pone, – nebeištvėrė jis ilgiau, – mes kiekvieną sekmadienį vykstame svečiuosna į kaimą, į Poletą, 30 km nuo čia. Bet jei jūs jau esate toks geras, tai ar nesutiktumėte mus rytoj rytą ten su savo [illegible] na pavėžinti?

Luigį sekmadienį buvau atleidęs atostogų, bet vis tiek atsakiau: - Aš nuvešiu jus pats.

Stojo minutė tylos. Niocla tik piktai dėbtelėjo į savo jaunesnį brolį akimis.

– Tačiau mes vis tiek negalime jūsų varginti, pone.

– Bet tai juk joks varginimas.
Jis prikando lūpas. –

– Gerai, – galiausiai sutiko, bet vis dar smarkiai nepatenkintas.

Kitą dieną po pietų išvažiavome į nedidelį kaimą, kuris, lyg koks paveikslas drobėje prisiglaudęs prie kalno atkrantės, kilo stačiai į viršų vidury iš visų pusių jį saugojančių kaštonų miškelio, su pora pinijų pakriaušės viršuje ir tamsiai mėlynu ežeru apačioje. Aš tikėjausi, kad

Vizitas pas Chicagos šv. Kryžiaus parapijos kleboną kun. A. Linkų: (žiūrint iš kairės į dešinę) sol. A. Kaskas, kun. kleb. A. Linkus, prof. J. Brazaitis, vysk. V. Brizgys ir kons. dr. P. Daužvardis.
Prominent Lithuanians visiting Pastor Linkus of Chicago, Ill.
Č. Grincevičiaus foto

Smuikininkas Iz. Vasyliūnas koncertuoja Bogotoje, (Kolumbija). / I. Vasyliūnas, Lithuanian violin virtuoso performing in Bogota, Columbia.

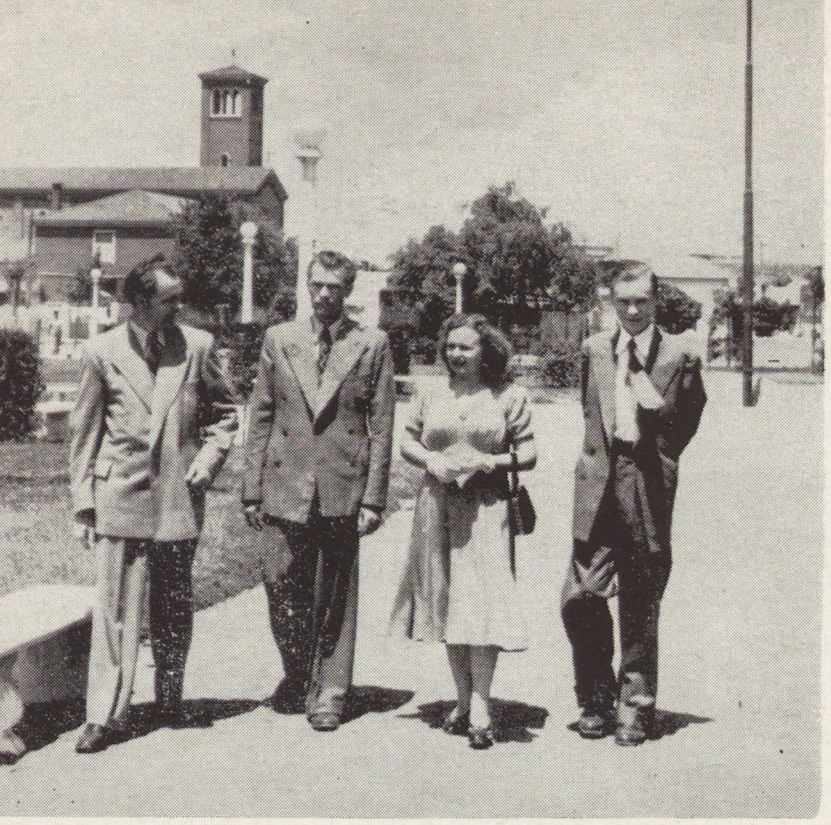

Argentinos lietuviai eina iš savo bažnyčios. / Argentine Lithuanians leaving their church.
L. Kančiausko foto

mūsų kelionės tikslą sudarys kokia skurdi lūšnelė. Tačiau vietoje jos, Jacopo skardaus vaikiško balso vadovaujami, privažiavome prie didelės vilos, dengtos raudonu stogu ir aptvertos aukšta mūro siena. Aš tiesiog nenorėjau tikėti savo akimis, ir man dar nesuspėjus gerai pratarti nė žodžio, abu mano keleiviai jau buvo lauke.

— Mes užtruksime neilgai, pone. Aš manau, gal kokią valandą. Gal tuo tarpu jūs nueisite į kurią nors vietos kavinę? — ir abu dingo už kampo.

Aš porą minučių palaukiau, kol jie nuskubėjo, paskum nuėjau iš paskos. Priėjęs prie virbais iškaltų durų, ryžtingai patraukiau skambutį.

Pasirodė maloni moteris su raudonu lyg obuolys veidu ir plieninėmis akimis. Iš drabužių supratau, jog tai turima būti gailestingosios sesers.

— Aš ką tik atvežiau du jaunus berniukus.

— A, taip. — Jos veidas prašvito; ji atidarė duris ir įleido mane į vidų. — Nicola ir Jacopo. Aš jus palydėsiu į viršų.

Vienas stalas iš Br. Šerkšno ir Valės Vaitkevičiutės vestuvių vakarienės Buenos Aires, Argentinos Lietuvių Klube kovo 20 d. Prie stalo iš kairės dešinėn sėdi: Jonas Pranskūnas, Argentinos prezidento žmonos Peronienės Visuomeninės Pagalbos Organizacijos buhalteris; jo žmona - dailininko J. Rimšos sesuo; jaunavedis Br. Šerksnas; jo žmona Valė Vaitkevičiutė-Šerkšnienė; Vytautas Namikas, Argentinos Lietuvių Tautinio Ansamblio "Daina" tautinių šokių mokytojas; Elena Petrauskaitė, viešnia iš Rio de Janeiro; ir Vytautas Petronaitis, krepšinio instruktorius. Ant sienos matyti "Lietuvių Dienų" plakatas. / A Lithuanian wedding party in Buenos Aires, Argetina (Note the "Lithuanian Days" poster in the background.) A. Kirstuko foto

Ir ji nuvedė mane per vėsų, akmenimis grįstą prieangį, į ligoninę - tokia buvo vilos paskirtis. Mes ėjome tarp puikiai ligoniams įtaisytų kambarių švarutėliu taku, paskui pasukome laiptais aukštyn, į pietų pusėn išsikišusią altaną, iš kurios skleidėsi vaizdai į sodus ir ežerą. Betgi prie pat į dvi dalis perkirsto miegamojo slenksčio sesuo sustojo ir, pridėjusi prie lūpų pirštą, pradėjo šypsotis, paskiau ir mane pakviesdama žvilgterti pro stiklinę sutveriamąją sieną.

Abu berniukai sėdėjo ant lovos kokių dviejų dešimtų mergaitės, kuri, apsivilkusi gražiu išsiuvinėtu megztuku ir pasirėmusi į priegalvį, su maloniu švelnumu klausėsi jų plepėjimo. Nors mergaitės skruostai buvo kiek paraudę ir ji pati atrodė ligonis, tačiau jau iš pirmo žvilgsnio buvo aišku, kad ji panaši į savo brolius. Ant stalo, šalia knygų, stovėjo laukų gėlių puokštė ir vaza su vaisiais.

— Nenorite įeiti į vidų? — šnibždėjo sesuo. — Lucija labai džiaugsis su jumis susipažinus.

Bet aš tik pakračiau galvą ir nusisukau. Aš būčiau niekaip negalėjęs sau atleisti, jei būčiau taip įsiveržęs į tą laimingą bendruomenę. Tačiau laiptų apačioj sustojau ir paprašiau seserį papasakoti, ką ji apie tuos berniukus žino.

Ji mano smalsumą patenkino noromis. Abu jiedu, pasakojo ji, nieko daugiau

Urugvajaus lietuviai, vietos urugvajiečių papročiu, kartais taip kepa ir valgo aviną ar jautį. Tai "Asado" pietūs. / Lithuanians enjoy an open-hearth roast, Uruguay, South America.

LIETUVIAIS ESAME MES GIMĘ,

LIETUVIAIS TURIME IR BŪT!

pasauly neturi, išskyrus savo seserį Luciją. Jos tėvas, našlys, seniau žymus Milano Scalos solistas, žuvo pačioje karo pradžioje. Netrukus po to bomba sudaužė jų namus, ir visi trys taip, kaip stovi, atsidūrė gatvėje. Seniau jie visą laiką gyveno ištaigingai ir kultūringai - Lucija ruošėsi eiti į dainininkes, - o dabar gavo muštis per didžiausią skurdą. Tą šaltą veronišką žiemą jie vos nenumirė iš bado ir šalčio.

Ištisus mėnesius šiaip taip išsilaikė gyvi urve, kurį jie patys tarp griuvėsių pasistatė savo rankomis. Paskum karas priartėjo prie miesto, ir vaikai buvo perskirti. Tai buvo baisūs metai. Kai viskas praėjo, broliukai surado savo sesutę, bet jau sergančią - per tuos karo metus ji buvo gavusi tuberkuliozinį stuburkaulio uždegimą.

Sesuo susimąstė ir atsiduso.

— Ar jie pasidavė? Toks klausimas nereikalingas jokio atsakymo. Jiedu atgabeno sesutę čia ir mus tiesiog prisaikdino, kad priimtume ją į ligoninę ir ja atsidėję rūpintumės. Ir per tuos dvylika mėnesių, kai ji čia guli, jos sveikata jau žymiai pasitaisė. Ir net yra vilties, kad vieną dieną ir vėl ji galės vaikščioti, net dainuoti.

Šiuo metu, be abejo, yra labai sunku, trūksta ir maisto, ir viskas taip brangu, ir mes nieko negalėtume padaryti, jei to visko neįskaičiuotume. Tačiau Lucijos broliai už viską sumoka kiekvieną savaitę punktualiai. Ką jie veikia, — pridūrė ji paprastai, — aš nežinau, bet nenoriu nė klausti. Darbą gauti Veronoje yra ne-

Snarskiai iš Manchester, N. H., jaučiasi kaip anais laikais Lietuvoje, susėdę ant gonkelių. / Mr. and Mrs. Snarskis, Lithuanian farmers, Manchester, N. H.
K. Daugėlos foto

Snarskis, senas Manchester, N. H., gyventojas, ruošiasi šienapiūtei. / Farmer Snarskis makes preparations for haymaking, Manchester, N. H.
K. Daugėlos foto

nelengva. Tačiau aš tiek žinau, kad ir ką jie bedarytų, tai vis tiek nedarys nieko pikto.

— Taip, — pritariau aš, — tai tikra tiesa: jie negalėtų geriau padaryti.

Aš palaukiau lauke, kol berniukai vėl atsirado, ir nuvežiau juos atgal į miestą. Jie sėdėjo šalia manęs tylūs ir patenkinti, nekalbėdami. Aš iš savo pusės taip pat netariau nė žodžio - nieku gyvu nenorėjau išsiduoti, jog svetimas žmogus yra įsiskverbęs į jų paslaptį. Tačiau tas tylus jaunatviškas didvyriškumas mane sujaudino iki pačių sielos gelmių. Tame savęs išsižadėjime slypėjo kažkas, kas žmonių gyvenimą vėl darė kilnesnį ir iš naujo žadino viltį sulaukti geresnės žmonių bendruomenės.

Išvertė *A. Pauliukonis*

BALFo centro atstovas J. Valaitis Manchesterio, N. H., lietuvių tarpe. / J. Valaitis, representative of BALF, confers with local Lithuanians in a campaign to raise funds for Lithuanian refugees in Europe, Manchester, N. H.
K. Daugėlos foto

Hamiltono (Kanada) jaunesnieji ateitininkai po priesaikos davimo iškilmių su savo vyresneisiais ir svečiais. / The Hamilton, Canada, chapter of young "Ateitininkai", with their superiors and guests.
E. Gumbelevičiaus foto

KALTINANTI KNYGA

Kai sovietai 1940 m. birželio 17 d. okupavo nepriklausomą Latvijos valstybę, jie tuojau įvedė savo įprastus valdymo metodus - suėmimus, nuteisimus, sušaudymus, išvežimus ir k. Šis sovietų teroras Latvijoj pasiekė aukščiausią punktą 1941 m. birželio 13-14 dienomis, kai iš Latvijos buvo deportuota 14.693 asmenys. Po sovietų išbėgimo iš Latvijos 1941 m. liepos mėn. buvo galima konstatuoti tokį jų įvykdytą genocidą: 35.000 deportuota ir nuteista ir 1355 sušaudyti (1242 vyrai, 109 moterys ir 4 vaikai). Aukos palietė visus krašto socialinius sluogsnius, tautybes ir konfesijas: nuo valstybės prezidento Karlio Ulmanio iki fabriko darbininko Fricio Kisio, nuo lenkų inžinieriaus Napoleono Liberio iki žydų redaktoriaus Michailo Milrudo.

Kai buvo atkasti pirmieji masiniai kapai, kraštą apėmė liūdesys ir pasipiktinimas. Beveik kiekvieno asmens giminė ar draugas buvo deportuotas ar nužudytas. Protesto ženklan tuojau buvo kreiptasi į tuo metu neutralą Ameriką, prašant pagalbos ištremtiesiems. Tačiau šis latvių kreipimasis, atrodo, niekada Amerikos nepasiekė: raštai buvo Berlyne sunaikinti arba padėti į Gebelso ar Himlerio archyvus, kur juos 1945 m. rado sovietai.

Latviai taip pat ieškojo kitų protestui pareikšti galimybių. Latvijos Raudonasis Kryžius buvo sovietų likviduotas, ir jo atstatyti vokiečių okupacinė valdžia neleido. Po ilgos kovos pavyko latviams suorganizuoti "Tautos Pagalbą", kuri pradėjo registruoti dingusius latvius. Iš viso iš Latvijos buvo dingę apie 60.000 piliečių, įskaitant ir latvių komunistus, kurie buvo pabėgę į Rusiją. Pastaruosius atskirti nuo ištrėmimo aukų buvo nelengvas darbas. Atmetus apie 25.000 kolaborantų, susidarę 36.000 latvių, iš kurių 1.355 nužudyta ir apie 35.000 ištremta. Pagaliau buvo sudarytas autentiškas 34.000 deportuotų asmenų sąrašas ir jo fotografinės kopijos buvo pasiųstas Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui Ženevoj. Nužudytieji į sąrašą nubuvo įtraukti.

Tremty kilo mintis deportuotų latvių sąrašą paskelbti. Šios minties iškėlėjas ir įgyvendintojas buvo latvių rašytojas Andrejs Eglitis, Latvių Tautinio Fondo gene-

---

America jau seniai domisi laisve Lietuvos, laisve, kuri kuri turi savo šaknis šio krašto tautų apsisprendimo politikoj, kuri buvo paskelbta prezidento Wilsono kaip vienas iš jo 14 punktų, pasibaigus I pasauliniam karui. Mūsų santykiai su šia maža nauja respublika buvo labai draugiški.

Kongreso Atstovas F. P. Bolton

Inž. A. Stankevičius, miręs balandžio 10 d. Montrealy
A. Stankevičius, Lithuanian engineer, who died recently as a refugee in Canada.

ralinis sekretorius Skandinavijoj (Stockholme). Knyga, pavadinta "These Names Accuse", buvo iš leista 1951 metų birželio mėn. Įžangą parašė prof. Arveds Švabe. 34.000 deportuotų asmenų sąrašas padarytas iš Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus paskolintų foto kopijų.

Tuo tarpu ši knyga yra skleidžiama po pasaulį. Ji jau guli ant laisvajam pasauliui vadovaujančių valstybių vyrų stalo. Ji įteikta Jungtinių Tautų Socialinei - Ekonominei Tarybai kaip dokumentinis įrodymas sovietų smurto metodų. Ją dažnai pamini Amerikos kontinento radijo siųstuvai, o Vatikano radijo siųstuvas ją primena reguliariai. Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoj knygą cituoja universitetai, mokyklos, bažnyčios. Knyga naudojasi Amerikos darbo unijos. Šia knyga remdamasi Haiti respublika pasiulė Baltijos valstybių problemą iškelti Jungtinėse Tautose.

Šių metų sausio 30 d. Latvijos pasiuntinys Washingtone J. Feldmanis šią knygą pagaliau įteikė prezidentui Trumanui. Prezidentas knygą pervertė matomai sujaudintas ir pripažino, kad ji yra geriausias sovietų žiaurumų įrodymas. Kai pasiuntinys jam parodė, kad deportuotų sąraše yra ir Latvijos prezidentas Karlis Ulmanis, prez. Trumanas nustebo ir paklausė: "Ir prezidentas deportuotas? Kur jis yra dabar?" Latvijos pasiuntinys jam to negalėjo atsakyti, nes niekas to laisvajame pasauly nežino; tai žino tik Kremlius. Apskritai yra žinoma, kad apie 70% visų 1940-41 metas deportuotų jau nebėra gyvųjų tarpe.

Baigdamas audienciją prez. Trumanas užtikrino: "Latvių tauta vėl bus laisva. JAV niekada Baltijos prijungimo nepripažins".

Tokiu būdu knyga davė progos okupuoto krašto pasiuntiniui apkaltinti okupantą JAV valstybės galvai.

34.000 deportuotų latvių knyga atlieka didelę misiją: ji yra kaltinimas tyronui ir įspėjimas laisvajam pasauliui.

H. Brunavs

Toronto lietuvių meno mėgėjų grupė, pastačiusi Hamiltone 4 veiksmų komediją "Slidus pusmilijonis". Grupės vadovas yra Juozas Jagėla (sėdi antras iš dešinės). Principals in the drama "The Slippery Half-Million, presented by Toronto Lithuanians in Hamilton, Canada. E. Gumbelevičiaus foto

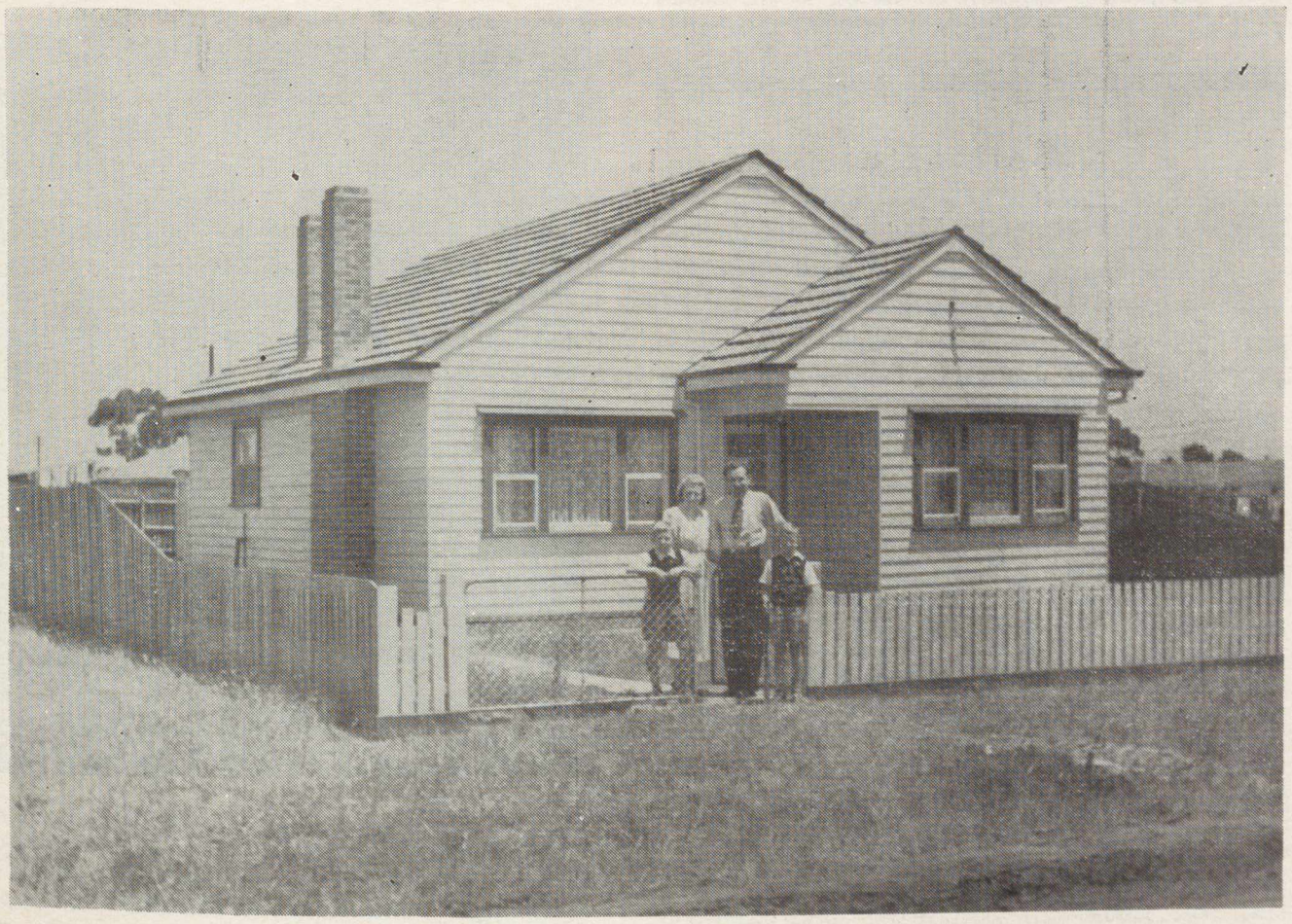

Jonas Grybas su šeima prie savo namo Melbourne, Australijoj. / Lithuanian imigrants at their home in Melbourne, Australia.

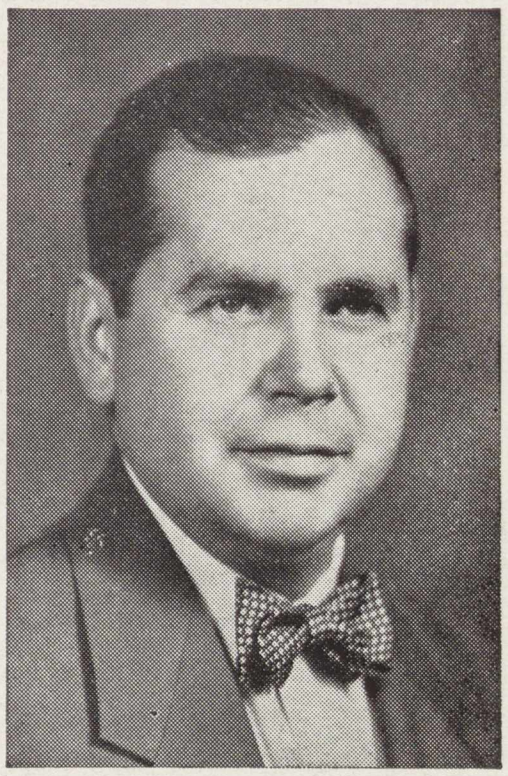

Ralph Valatka, direktorius lietuvių radijo programos per WPAG stotį Ann Arbor, Mich. / Ralph Volotke, director of the radio program Lithuanian Melodies, Ann Arbor, Station WPAG.

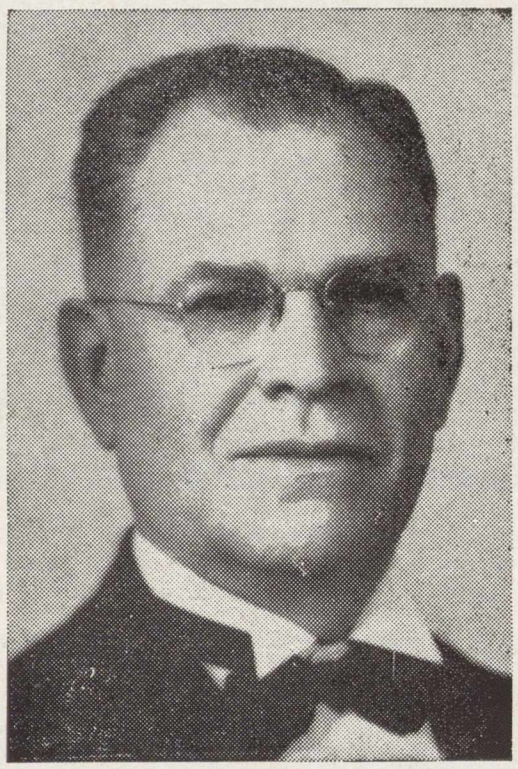

Jonas Valukas, žinomas Detoito lietuvių solistas, per 30 metų dainavęs ir dabar tebedainuojąs įvairiuose lietuvių parengimuose. / Tenor John Valukas, Deroit, Mich.

NAUJOS KNYGOS

Juozas Grišmanauskas, TOLIMIEJI KVADRATAI, New York 1952 m. Išleido Juozas Kapočius, Brooklyn, N. Y. 192 psl. Kaina 2 dol.

Stepas Zobarskas, DOLERIS IŠ PITSBURGO. Išleido Gabija 1952 m. 60 psl. Kaina 80 centų.

LIETUVIŲ ARCHYVAS, Bolševizmo metai. Iš Studijų Biuro 1942 m. leidinio, išleisto Kaune, naują laidą paruošė dr. J. Prunskis. Išleista Brooklyn, N. Y. 1952 m. 438 psl. Kaina 3 dol.

Kazys Viktoras Banaitis, 100 LIAUDIES DAINŲ. Išleido prel. P. M. Juras. 136 psl.

THESE NAMES ACCUSE. Nominal list of Latvians deported to Soviet Russia in 1940-41. Published by the Latvian National Fund in the Scandinavian Countries, Stockholm 1951. 458 Pages.

CHRISTIAN DEMOCRACY IN CENTRAL EUROPE. Published by the Christian Democratic Union of Central Europe, Now York, N. Y. 1952 .80 Pages

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— William ir Barbara Tuynell, Los Angeles, Calif., gegužės 9 d. suėjo 55 metų vedybinio gyvenimo. Ponia Tuynell per Motinos Dienos minėjimą visus dalyvius pavaišino sukaktuviniu tortu. Sukaktuvininkams linkime geriausios sveikatos.

— Juozas ir Anelė Velykiai iš Cleveland, Ohio buvo atvykę į Los Angeles įsikurdinimo reikalu. Jie viesėjo pas Tiknius ir kitus pažįstamus.

— Mykolas Saulius, Denver, Colorado, groja vietos simfoniniame orkestre. Jis atvyko į Denver iš San Antonio, Texas, kur irgi priklausė simfoniniam orkestrui.

— Prof. M. Biržiška ir solistė Florence Korsak, Los Angeles, Calif., buvo krikšto tėvais vietos Šimkaus vardo choro, kuris balandžio 28 d. turėjo sekmingą koncertą. Chorui vadovauja op. sol. V. Baltrušaitis.

— Kun. A. Sabaliauskas iš Caracas, Venezuela, lankosi Chicagoj, kur lietuviams rodo įdomias filmas iš misijų gyvenimo. Jis yra "Tėvų Kelio" žurnalo leidėjas. Taip pat jis nuoširdžiai platina "Lietuvių Dienas".

— Mike Yakutis, Glendale, Calif., Los Angeles vyčių kuopos pirmininkas, vėl pašauktas į kariuomenę aviacijon.

— Adv. Jos. Peters, Altadena, Calif., iš tremties parsikvietė B. Zibienę su dviem dukterim.

— Mykolas J. Ramanauckas, San Diego, Calif. prisiuntė 10 dol. už LD prenumeratą kaip garbės skaitytojas.

— Al Shimkunas, Chicago, Ill., žymus prekybininkas, atnaujino LD garbės prenumeratą.

— Bronius Gediminas ir Jonas Uždavinys, Los Angeles, Calif., nuo gegužės 24 d. pradeda savaitinę lietuvių radijo programą, kuri bus girdima iš Santa Monica stoties KOWL, 1580 kc. Programą bus duodama kiekvieną šeštadienį 10 val. ryto ir tęsis 30 min.

— Vincas Samoška, Chicago, Ill., laimėjo pirmą premiją už geriausią polkos pašokimą Sun-Times Harvest Moon festivaly.

— Juzefa Kukšta su dukterim Dolores iš Chicago, Ill., atostogavo Los Angeles, Calif. ir viešėjo pas Achus.

— Millie Sinus ir Ant. Povilauskas, New York, N. Y., atostogavo Los Angeles, Calif. ir svečiavosi pas Lukšius, Speecherius ir Žukauskus.

— Vaistininkas Kartanas, Chicago, Ill., vedė buvusią dr. Jono Šliupo žmoną.

— Benjaminas Čeponis, St. James, N. Y., naujas LD platintojas šioje vietoje, atsiuntė šešias naujas LD prenumeratas.

— Jaunutis Puodžiūnas, Hollywood, Calif., žinomas baleto šokėjas, įsikūrė šiame artistų mieste ir dirba kaip šokėjas; kelius kartus jau pasirodė televizijos programoj.

— Kazimiera Juozaitienė su sūnumi Justinu iš Madison, Wisc., atostogavo Los Angeles, Calif.

— Wanda Kachulis, Tacoma, Wash., atostogas praleido Los Angeles ir dalyvavo vietos lietuvių parengimuose.

Sofija Gintylaitė, žinomo gydytojo Gintylos duktė, po jungtuvių su J. de Klimek išeina iš lietuvių bažnyčios Buenos Aires, Argentina. / J. de Klimek and his wife, the former Sophia Gintyla, shown at wedding ceremonies in Buenos Aires, Argentina.

"LIETUVIŲ DIENŲ" PIKNIKAI

šią vasarą įvyks

birželio 15 d., liepos 13 d. ir

rugpiūčio 17 d.

SKAITYKITE

TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS

viso pasaulio lietuvių tarpe populiarų savaitraštį. Jame atsispindi ne tik Kanados, bet ir viso pasaulio lietuvių gyvenimas.

Prenumeratos kaina:

USA ir Kanadoje - $4. — Kitur - $4.50

Pusmečiui visur - $2.50

Kiekvienam metiniui skaitytojui duodam priedo gražų kišeninį kalendorių.

Atsiuntusiam adresą, siunčiame keletą egz. susipažinimui.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"
941 Dundas St. W.
Toronto, Ont., Canada

Komitetas, suruošęs Lietuvos krikšto 700 metų minėjimą Detroite, Mich.: kun. B. Dagilis, kun. dr. Boreišis, kun. J. Čižauskas, B. Boris, A. Dainius, R. Valatka ir L. Heiningas. Minėjimas įvyko gruodžio 9 d. / Committee members who organized observance for the 700th anniversary of the Baptism of Lithuania, Detroit, Mich.

Four Canadian-Lithuanian maidens, Toronto. / Keturios Kanados lietuvaitės Toronto miesto aikštėje.

these names accuse

A thick documentary book, entitled THESE NAMES ACCUSE, was published by the Latvian National Fund in the Scandinavian Countries, Stockholm, 1951. It is a statistical account of Soviet deportations in Latvia during the 1940-1941 occupation and contains 30,000 names of Latvian citizens transported from their homes to inner Russia, as a part of the Soviet genocide and depopulation program for the Baltic States. Photographic plates, which constitute the major portion of the work, list the names and other pertinent data of the deported; in addition, a historical introduction and various appendices give the background and circumstances of the deportations. The scope and method of the work is given in the last pages of the Historical Introduction, from which we quote:

The list was compiled in Riga in 1942, during the German occupation. When, in 1941, the latter superseded the Russian occupation, some Latvian organizations: the Latvian Red Cross, the Latvian Statistical Board and the Information Bureau of the Latvian Relief ("Tautas palidziba"), made an attempt towards establishing the losses of human life which the Latvian people had suffered during the Russian occupation. A general inquiry was launched, in the course of which the relatives and friends of missing or deported Latvians reported their family members and acquaintances who had been deported, murdered by the Cheka or who were simply missing, attesting their statements with their own signatures. The questionaires collected were checked by the Latvian Statistical Board and the data statistically compiled. All names included in this list were reported by January 20, 1942. It must, however, be taken into consideration that a number of deportees had no relatives or friends to send in their names and make the necessary statements. The registration of losses of human life was continued afterwards and by January 1, 1943, the total of Latvian victims, deported or murdered by the bolshviks, exceeded 34,000. The published list must not be regarded as complete, containing, as it does, only some 30,000 names. Not included are the names of those murdered, nor of those who were registered but who were recovered before January 20, 1942. Among the names in this list will be found quite a few persons who as fellow-travellers of the communists of their own free will followed the retreating Red Army, but were, for tactical reasons, reported by their relatives as deported. Part of them returned when the Russians occupied Latvia for the second time, having been forcibly enrolled in the Red Army. It must also be noted that lately a few deportees have for propaganda reasons been released by the NKVD and allowed to return from the forced labour camps. These returnees are occasionally compelled by the NKVD to talk over the microphone in the Riga Broadcasting Station to give favourable accounts of the conditions in the Russian forced labour camps and settlements in general. Those rare deportees, however, who have succeeded in escaping from those camps and have regained freedom on this side of the iron curtain, without exception testify to the fact that of all the deportees of 1940 and 1941 about 70% have perished under the inhuman circumstances and that the surviving rest consist chiefly of women and children who have been settled in the kolkhozes and sovkhozes.

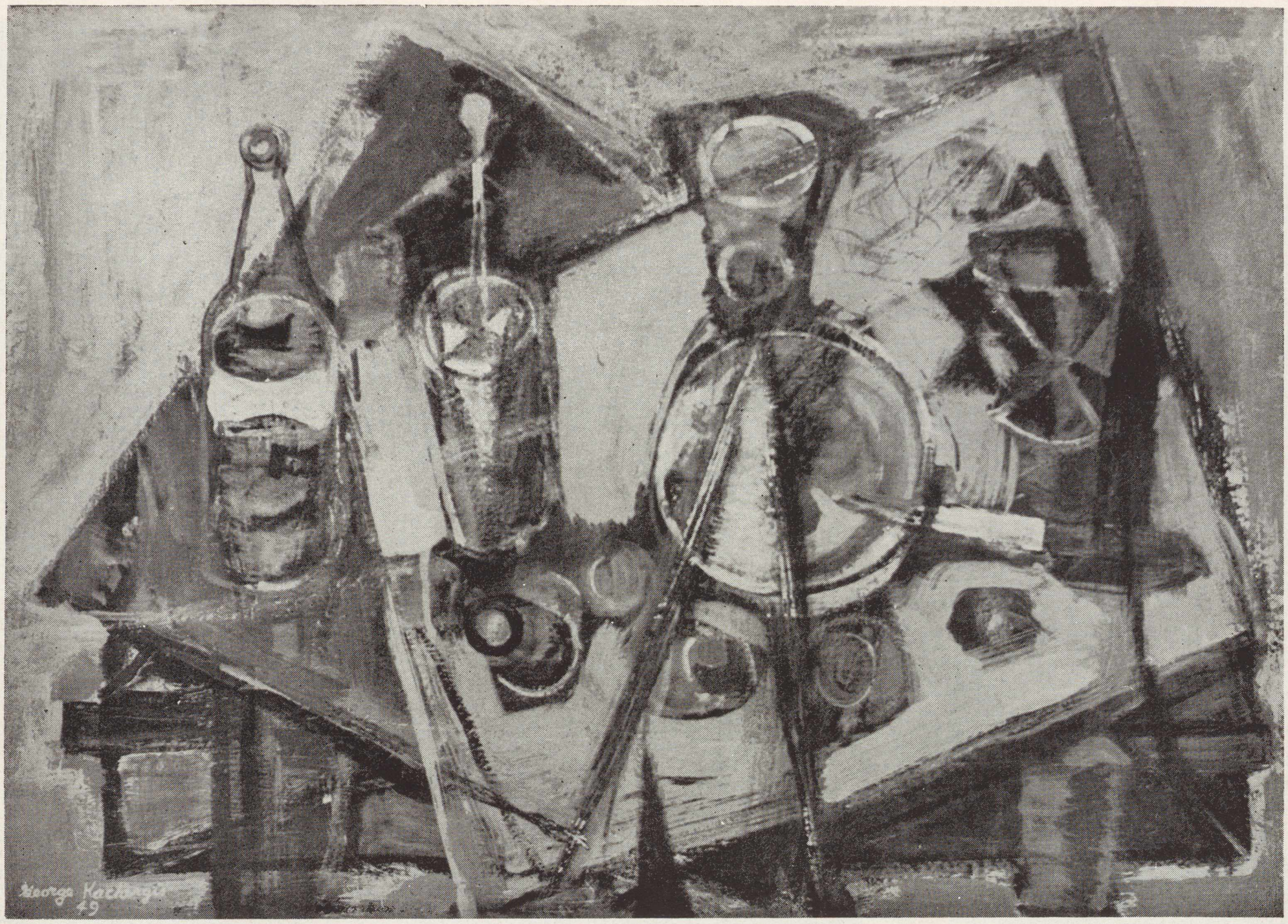

"Blue Still Life", the work of Lithuanian artist George J. Kachergis, of Chapel Hill, N. C. It won the Fifth Purchase Prize Award ($1,000) in the first annual competition sponsored by the Terry National Art Exhibit, Miami, Florida, 1952. - Photo courtesy of Terry Art Institute.
"Blue Still Life", lietuvio dailininko paveikslas, laimėjęs penktą vietą ir 1000 dol. premiją meno parodoj, suruoštoj Terry Art Instituto, Miami, Floridoj, 1952 metais.

THE FATE OF ESTONIA'S PRESIDENT

On June 30, 1940, armed men force their way into the country residence of Mr. P. Paets, State President of Estonia. With a drawn pistol, the communist Minister of Internal Affairs, M. Unt, rushes upon the grey-haired President whom everybody in Estonia knows, asking: "Where is Konstantin Paets?" The leader of the gang, a Russian in private, wants to have a heart-to-heart talk with Mr. Paets. After a lengthy conversation the President joins his family: "Children, we are to be taken to Russia." His quiet, sorrowful words raise a storm of despair. In spite of protests, Mr. Paets is not allowed to remain alone, not even for a moment. "Everything may yet turn out well" - the old statesman tries to comfort those who remain behind. He now becomes a prisoner for the fourth time in his life. The first time he was a prisoner of the Tsar, who sentenced him to death; afterwards - of the Estonian communists; in 1918 - of the imperial Germans, and now - of Stalin. On his writing-desk there remains a large photo in a silver frame, bearing the following dedication in Russian: "To Mr. K. Paets - Stalin."

Via Moscow Mr. Paets arrives at Ufa where he settles down at 46 Lenin Street. Every week he and his family have to report at the NKVD offices. For a short time he keeps up a correspondence with his brother Nikolai in Estonia, then this contact breaks off. In 1943 Mr. Paets is in Tashkent, alone and heavily guarded, his family having been torn from him and deported to an unknown destiny. That is the last information about Estonia's great son.

Today only rumours are abroad about the fates of the Latvian and Estonian Presidents. There is a good deal to make one believe that they are no longer alive. Whether they died a natural death or were murdered, only Moscow knows. And on this particular case Moscow is silent. Presumably - on purpose. First, her conscience is not at ease and then: she is anxious to make people forget all about the bearers of the sovereignty of the Baltic States. For this reason Moscow has been even refrained from staging law procedures or slander campaigns againt the two presidents.

It is most tragic that the heads of Latvia and Estonia can disappear from the civilized world as if they had never existed. Still more tragic, however, is the circumstance that not a single juridical state or international organization has ever raised a protest against their de-

Mr. H. Brunavs, Latvian journalist in Sweden and correspondent for "Lithuanian Days". His article on Estonia's President appears in this issue. / H. Brunavs, latvių žurnalistas Švedijoj ir LD bendradarbis.

Lithuanian Folklore

By MARIJA GIMBUTIENĖ

(Continued from last issue)

Lithuanian folk beliefs and songs indicate an unusual cohesion and comradeship of man and earth, of man and plants. Little infants emerge from water springs, from pools, from trees and hillocks. After death, man is reunited with the earth, with plants, birds or reptiles. He returns to the earth in order to be reborn later. In folk songs, the deceased person is provided lyrically with the environment of natural family:

"The green oak will be his daddy,
The white sands will be his mommy,
The green maple trees will be his brothers,
The white linden trees will be his sisters".

The world of plants, just as the world of animals and men, was divided between the masculine and feminine elements. The oak, the holy tree of the Thunder - God Perkūnas, was deemed most viril. Linden and fir-tree were feminine trees. Bell-shaped flowers like lilies were feminine, while the clover, the flax-blossom were masculine. The souls of deceased human beings moved into masculine and feminine plants according to the deceased's sex.

"On mommy's grave grass did not grow,
Only a green little linden has grown
With nine branchlets, a gorgeous toplet."

In the old cemeteries of Lithuania one could see a great many ancient and huge trees that had never been touched by a trimmer's hand. The green cemetery tree may not be cut and may not be consumed for fuel. It is even not permitted to mow the gross. "From cemetery grass our blood flows" - says the old proverb.

Human happiness is frequently parallelized with the growth of a tree, with the blossoming of a flower. The green rue is the symbol of the maiden's happiness and chastity. The young girl, mother's daughter, grows like a rue, blossoms like a lily or a rose. A rue grows and blooms not unlike a maiden's well-being:

"If you will wish me, rue, good fortune,
Branch out, rue, up to the tenth branchlet!
If you will wish me, rue, ill fortune,
Dry up, rue, from the white roots."

In folklore the bud of a flower is also a symbol of a human happiness, of mystery and wisdom. In vain we may search for the blossom of the fern; evil spirits and witches will threaten us. But, if it will fall into our shoe unexpectedly, we will see and know everything.

The earthly life is not separated from the sky phenomena that possess inexhaustible energy, rhythm, light and sound.

The Lithuanian deity of the sky, personified as Perkūnas and impersonal thunder, affects the deity of the soil, it encourages her birth-giving, it sponsors life with all sorts of blessings. Perkūnas, the Thunder, plays great importance in popular beliefs. The first thunder in the spring moves the earth into action - all life revives. After the first thunder the grass begins to grow rapidly, grains take root, trees turn green. In popular fancy, Perkūnas - the Thunder, is pictured as a

(Continued on Page 21)

---

portation or caused an investigation into the matter of the two missing statesmen.

Much as Moscow would like to have this matter hushed up, the world continues to be haunted by the two Presidents of the Baltic States.

Recognized ministers of the sovereign Free Baltic States continue to represent their countries and their deported sovereign statesmen in the free world. On millions and millions of Estonian and Latvian postage stamps the portraits of the two Presidents are accusing the regime of Soviet Terror.

Hundreds of thousands of Baltic emigrants do not cease to search after the fates of their Presidents. And the day will come when the free nations will demand an answer to the standing question:

"Moscow, where are the deported Presidents of Latvia and Estonia?"

H. BRUNAVS

Still Life - by A. Valeška, Chicago, Ill.

Nature Morte / A. Valeška, Chicago, Ill.

5 LITHUANIAN GRID STARS

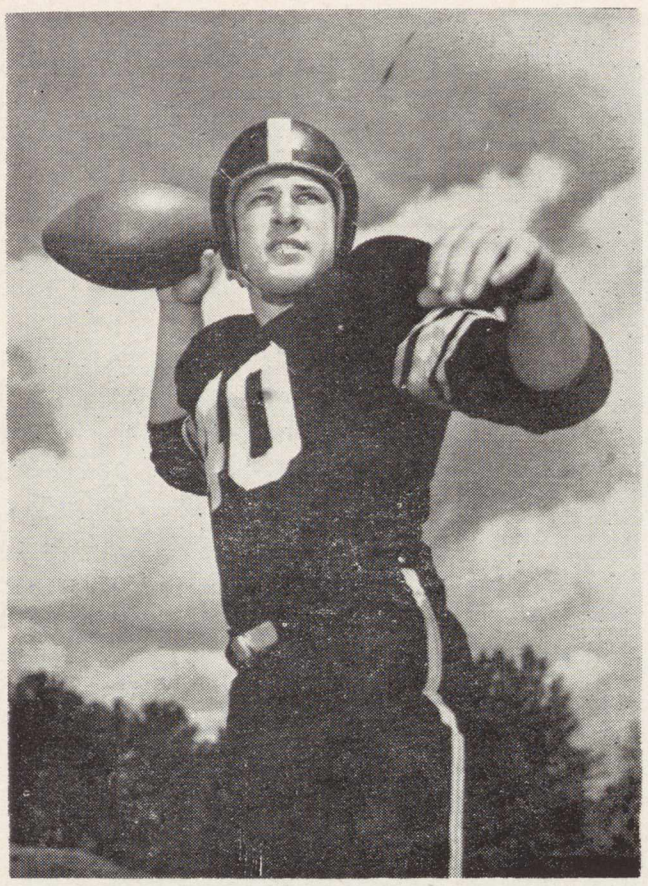

Ed Kissell, one of a Lithuanian family of five brothers, all football greats. / Ed. Kissell, vienas iš penkių brolių, žymių futbolininkų.

Veto Kissell

John Kissell

"Never play football," Mrs. Kissell warned her 5 sons. But they did not obey their mother, much as they loved her. They just could not resist the game. The result is that the five brothers have become famous as a football family.

A powerfully framed woman with wearing qualities equal to those of the granite hills surrouding her Nashua, N. H., home, Mom Kissell first tangled with football when Jim, her oldest boy, started disappearing afternoons and neglecting such domestic duties as doing the washing and minding his younger brothers.

When Mom's insistent screams finally did summom him, Jim would arrive with pants ripped, sweater stretched double and shoes scarred. To Mom it was ridiculous and dangerous for boys to knock down one another in the street (the Kissell's first gridiron) — just to get a tin can tied in a newspaper (the Kissell's first football). Besides, the Kissell kids wore out their clothes fast enough anyway, without ruining them by playing a crazy game Mom had never heard of in her native Lithuania. Thus, football was forever barred from the few Kissell amusements.

Jim was a dutiful son but his grid talents and versatility, which later enabled him to play every position at Boston College, increased the demand for his services to such an extent that retirement at his young age was impossible.

After he had been caught and sentenced to a week of hard labor in the house, his admirers decided to mousetrap Mom. They had Jim switch clothes with expendables who loaned their raiment most willingly and watched the combat from the curb.

To further prevent his pigskinning, Mom loaded Jim with new household responsibilities. But he raced through his chores and grid associates with equal ardor. Nashuans now recall that Jim used to mop up the kitchen floor first and his fellow footballers afterwards.

As a sophomore, Jim quickly qualified as first-string high school fullback. But his coach, Pete Chesnulevich, realizing that Mom would not approve, went into a huddle with the city solicitor and a probate judge, two other football fanatics.

Early in the opening game, an unknown fullback, named Brown, who wore a mask attached to his helmet, smashed 70 yards for a TD. But the delirious delight of Nashua fans turned to dismay when Mrs. K., who was attending her first football game, walked out on the field, pulled the mask from Jim's face and dragged him home by the ear.

"If I had argued with her, she would have put me out for the season," Jim now explains, "She could lick all five of us together," he adds with a grin.

The next Monday, a haberdasher, named Jim Mandelson, asked Mom if Jim could work for him Saturdays. Mom thought that would be a wonderful way to keep Jim from football. But when she dropped into the store the next Saturday afternoon, Jim was not there. Realizing that Mandelson was also conspiring with Chesnulevich, she marched out to the field again and removed Jim from combat a second time.

Now deeply disturbed by the problem, Mrs. K. consulted her parish priest, who surprised her by endorsing football as a healthy outlet for energy which might otherwise be less wisely used and as

(Continued on Page 22)

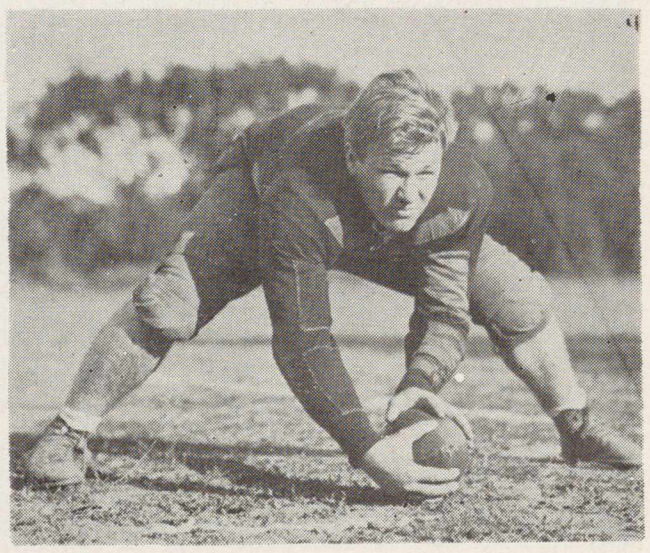

James Kissell

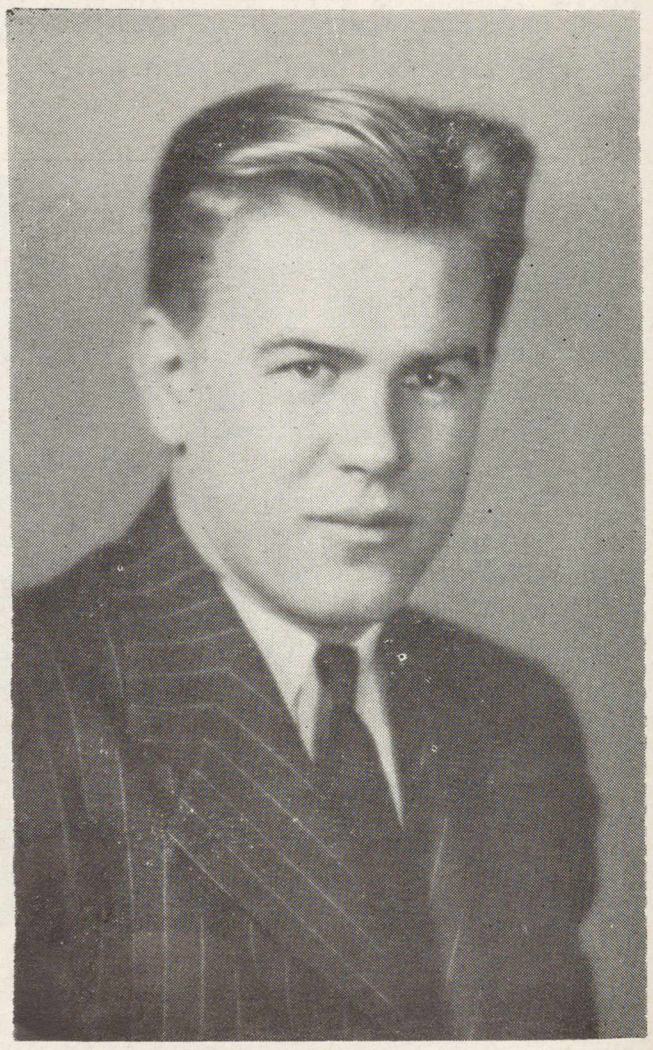

Adolph Kissell

A Lithuanian necklace of the IV century, district of Klaipėda. / Lietuviškas papuošalas iš IV amžiaus, rastas prie Pėškučių, Klaipėdos apskr.

LITHUANIAN FOLKLORE

(Continued from Page 19)

gray-bearded old man who rides the sky amid great noise in a two-wheeled fiery chariot dragged by his companion the he-goat, holding an axe in one hand. If thunder is heard, the proverb says: "God is coming, the wheels are striking fire." It was thought, that every flash of lightning was the firing of God's archer. In the old Lithuanian language the word "god" - "dievas" means the "sky" or the "vault of heaven." God is where the sky is. The meanings of "god", "sky" and "light" are inseparable. The sky bodies are also called by the name of "god": moon - "dievaitis," rainbow - "dievoliukas," sun - "dievo dukrytė" - "daughter of god."

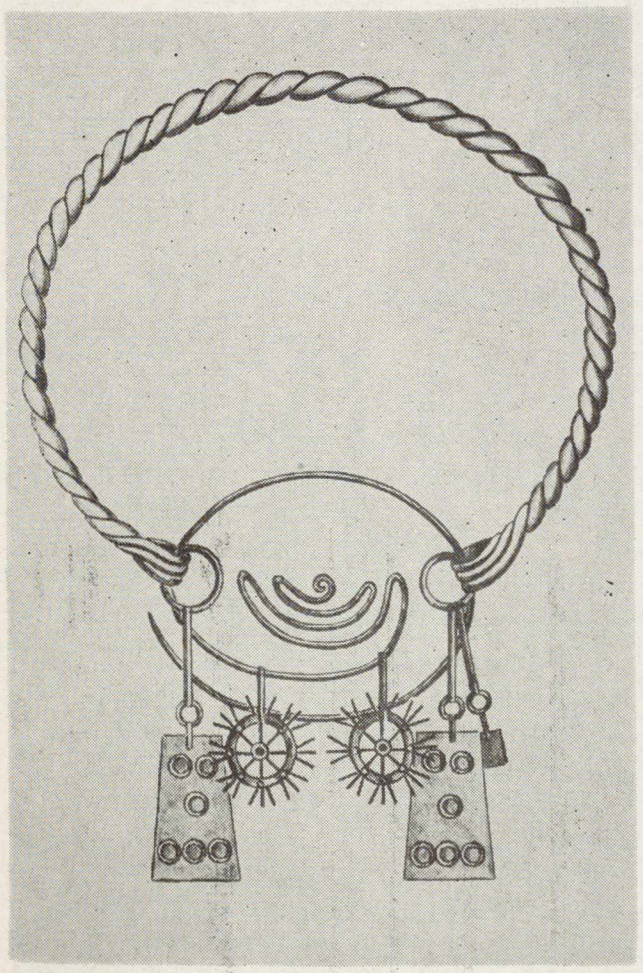

A Lithuanian neck ornament of the III-IV centuries. Lietuviškas papuošalas - antkaklė iš III-IV amžiaus, rasta prie Tauragnų.

The presence or absence of the sun is of great influence to plant life; therefore attention must be paid that the sun be present to bless the sowing. At sunrise or sundown the soothsaying must be done. Like the periodical appearance of the sun and its orbit through the sky, the moon's changeable shape, its renewal in the form of a young moon bring well-being, light and health. There still remain in the folklore many prayers to the sun and to the young moon. Here is one:

"Moon, moon, moon bright god of the sky!
Give him orb, give me health;
Give him completion and unto me the kingdom of Perkūnas."

At Easter time or Saint John's Day (24th of June) the festivals of resurrection of life forces and the sun's victory are celebrated. In anticipation of Saint John's Day, Lithuanians and their neighbors of older days scarcely slept the night before in order not to miss the first rays of the blessed sunrise. On such mornings, Lithuanians believe, the sun not only dances and sparkles, but also adorns itself with a wreath braided of radiating fern blossoms.

The sun, moon and stars were felt to contain themselves the same vital force as within a human being. This imagination of a parallel force inspired the personification of the sky bodies as well as the plants in Lithuanian folklore. In the songs they possess the same qualities as men:

"The sunlet travels around the sky,
Hey, kopulis, kupolelis,
Around the sky to rouse the moon.
Rise, moon, rise, the bright one,
I the bright one have long ago,
I have already illuminated the world,
The old, the young, the little and the big."

Not so long ago a Lithuanian girl could boast of knowing 500 or even many more songs, which expressed her beliefs, her joy, love and her deep sorrow or ill fortune caused by the bad husband or angry mother-in-law.

Today we - the children of the machine and atom age - feel strangers to the ancient beliefs that had been characteristic of a tiller of the soil. However, if we delve into the essence of these beliefs, we discover much of wisdom and beauty.

Remark. The English translations of the Lithuanian songs as well as the other material on ancient beliefs mentioned in the article, are taken from the author's manuscript "Symbolism in Farmer's Religion and Art," which is going to be published this year. The majority of the original sources are to be found in the book by Dr. J. Balys, *Lietuvių Tautosakos Skaitymai,* Tuebingen 1948, and in the collection of Mr. J. Būga.

THE END

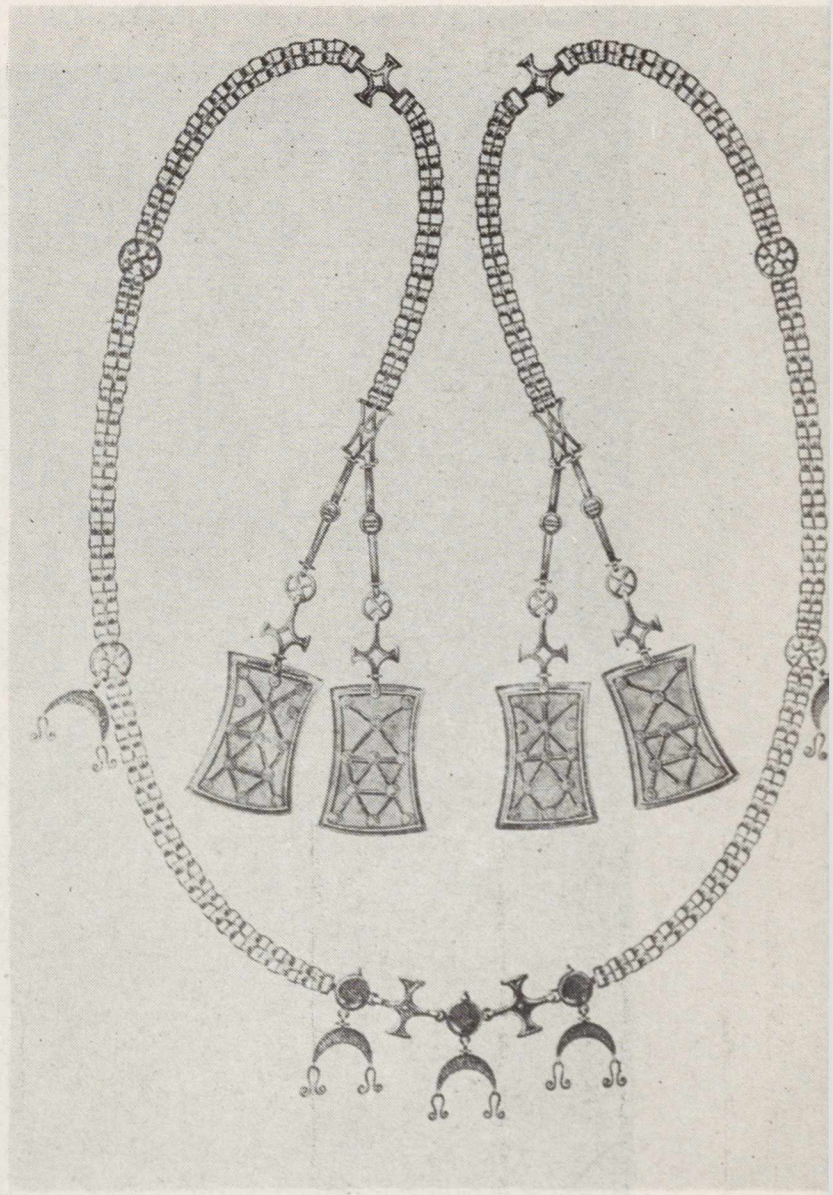

A chest-piece of the IV century, unearthed near Vilnius, Lithuania. / Krūtinės papuošalas iš IV amžiaus, rastas prie Vilniaus.

BILL TO ADMIT NEW REFUGEES

On March 24th the President addressed a message to the Congress in which, among other matters, he stressed the need for special migration legislation to relieve the population pressures in western Europe. As a result, Congressman Celler of New York introduced into the House of Representatives a bill called H. R. 7376, on April 3rd. This bill, implementing the President's message, provides for the entry into the United States over a three-year period of 300,000 persons in the following categories: 1) 117,000 persons of German ethnic origin residing in western Germany (including western Berlin) and Austria; 2) 117,000 Italian nationals residing in Italy and in the Free Territory of Trieste; 3) 22,500 Greek nationals residing in Greece; 4) 22,500 Dutch nationals residing in the Netherlands; and 5) 21,000 refugees from communism residing in Turkey, western Germany, Austria, Italy, Greece and the Netherlands.

The United Lithuanian Relief Fund of America, Inc. (BALF) has organized a special committee to help forward the proposed bill H. R. 7376 and is enlisting the aid of other interested groups. The bill's passage would admit some 10,000 Lithuanians of Klaipeda and Lithuania Minor, whose status to date has prevented their emigration to other countries. Lithuanian individuals and societies are urged to promote passage of this important bill by contacting their Congressmen and Senators in Washington, before the session adjurns in June.

By admitting the many thousands of persons from overpopulated areas in Europe and refugees from communism, the United States would be rendering humanity a service and at the same time increasing as own stock of workers and professionals in the battle for free America and a free world.

5 LITHUANIAN GRID STARS

(Continued from Page 20)

a game which taught boys fair play whether winning or losing.

And so Mom surrendered to football. But in so doing, she was merely shortening her battle lines. She struggled heroically to save her second son, Dolph, from his older brother's fate. That included selection as New Hampshire All-State schoolboy fullback, three seasons of stardom with Boston College and one more with the Providence Steamroller professionals before Jim served as an ETO army sergeant in World War II.

Dolph succeeded Jim as fullback on the All-State eleven and at Boston College as well. In 1940, he was a member of Frank Leahy's unbeaten and untied Eagles, who whipped Tennessee in the Sugar Bowl. After graduation, he joined the Chicago Bears and later flew the Pacific as a Marine air pilot in World War II.

Perhaps to prove that football had not conqered her completely, Mom made a few feeble motions to keep John and Veto, her third and fourth sons, from lacing on cleated shoes, but they also became All-Staters. As collegians, they were arch-enemies when John played tackle for Boston College and Veto was fullback at Holy Cross, top rival of the Eagles.

Also an ex-ETO army sergeant, John is now with the Cleveland Browns after previous professional duty with the Buffalo Bills.

Veto, who was a teammate of John's with the Bills, continues to give the family dual representation in pro football as a member of the New York Yankees.

When Ed was too frail to make the Nashua High squad, Mom was pleased to believe that at least one son would not be a gridder. But determined to match his brothers' exploits, the youngest Kissell enrolled at Marianapolis Academy and, thanks to the farm life at the Thompsonville, Conn., prep, which raises its own beef and vegetables, he grew into a 190-pounder who now quarterbacks Wake Forest College in North Carolina.

Although scattered around the country, the five Kissells reunite occasionally and trade tales of their introduction to football, which always begin, "I remember Mama...'

(Reprinted from Open Road, Oct., 1951)

An elk in the forests near Klaipėda, pre-war Lithuania. / Elnias, Lietuvos girių karalius.

GARBĖS PRENUMERATORIAI

Asmenys, sumokėję už metinę prenumeratą 10 dol., laikomi GARBĖS PRENUMERATORIAIS.

BALBINA ABROMAITĖ, Los Angeles, Calif.
KUN. I. ALBAVIČIUS, Cicero, Ill.
KUN. ST. ALEKSIEJUS, Hatch, N. M.
J. AŽUOLAITIS, Los Angeles, Calif.
J. J. BACHUNAS, Sodus, Mich.
DR. J. J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.
J. E. CASSERLY, Los Angeles, Calif.
A. ir S. DERINGIAI, Los Angeles, Calif
KUN. ANT. DEKSNYS, E. St. Louis, Ill.
F. DIRGĖLA, Los Angeles, Calif.
WM. & B. GRIGALUN, Los Angeles, Calif.
KUN. G. JONAITIS, Tucson, Ariz.
KUN. P. JURAS, Lawrence, Mass.
F. KARALIŪNAS, Glendale, Calif.
J. KILMONIS, Los Angeles, Calif.
ZIGMAS KRUMINAS, Los Angeles, Calif.
DR. KAN. J. B. KONČIUS, New York
KUN. J. KUČINSKAS, Los Angeles, Calif
K. LUKŠIS, Los Angeles, Calif.
FRANK MASON, Montrose, Calif.
J. MASON, Altadena, Calif.
DR. KUN. L. MENDELIS, Baltimore, Md.
B. NAGINIS, Los Angeles, Calif.
KUN. J. PAŠKAUSKAS, Chicago, Ill.
B. PELANIS, Port Chicago, Calif.
STASĖ PETROŠKIENĖ, Santa Monica, Calif
JOSEPH C. PETERS, Altadena, Calif.
BRONĖ PIVORIŪNIENĖ, Chicago, Ill.
M. J. RAMANAUCKAS, San Diego, Calif.
A. RUIGYS, Los Angeles, Calif.
KUN. P. SABULIS, Hartford, Conn.
ANN SAMSON, Los Angeles, Calif.
FRANK SATKAUSKAS, Chicago, Ill.
BARON M. VON SEEBECK, Los Angeles
AL SHIMKUNAS, Chicago, Ill.
FRANK SPEECHER, Los Angeles, Calif
V. J. STACK, M.D., Altadena, Calif.
BERNICE STARK, Santa Monica, Calif
K. SUROMSKIS, Chicago, Ill.
REV. A. TAMOLUNAS, Miami, Fla.
K. VAITKEVIČIENĖ, Brooklyn, N. Y.
P. ŽILINSKAS, Los Angeles, Calif.
F. ŽUKAUSKAS, Los Angeles, Calif

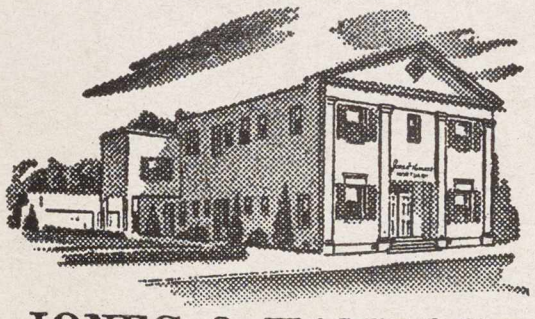

JONES & HAMROCK
MORTUARY
731 W. WASHINGTON BLVD. LOS ANGELES 15
PROSPECT 6091

LIETUVIU RADIJO PROGRAMOS

Chicago, Ill.

Sophie Barcus Radio Hours
Chicago - WGES - 1390 kilocycles
Mo. - Fri. 8:45 - 9:30 A. M.
Sat. - 8:30 - 9:30 A. M.
Mondays (Lietuviškos vakaruškos)
7:00 - 8:00 P. M.
Sophie Barcus, 7121 So. Rockwell,
Chicago 29, Ill. - Tel. 42413

MARGUTIS - Kasdieninė Lietuvių Radijo Programa
Cicero - Chicago — WHFC — 1450 kilocycles
Programa kiekvieną vakarą 9:15 val.
Ketvirtadieniais dvi programos: 7:00 ir 9:15
Sekmadieniais 1:00 p. m.
Vedėja - Lilija Vanagaitienė
Margutis - 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill.
Telef. GRovehill 6-2242

The Saltimieras Lithuanian Show
Chicago WGES - 5000 Watt - 1390 kc
Monday thru Friday from 8:00 to 8:30 P. M.
No recordings - Live talent only
Paul B. Šaltimieras, Director
6801 So. Talman Ave., Chicago 29, Ill.
Telephone FInancial 0650

Baltimore, Md.

Lithuanian Melody Time
Baltimore, Md. - WBMD - 750 kilocycles
Sundays - 12:30 - 1:30 P. M.
Directors:
A. Juškevičius, 4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md.
J. Ruzga 5314 Midwood Ave., Baltimore, Md.

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radio Korp. Programa
Boston, Mass., - WHEE - 1090 kilocycles
Sundays 9:30 1 10:30 A. M.
Director S. Minkus
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. SO. 80489

Brooklyn, N. Y.

Lithuanian Radio Program
Brooklyn, N. Y. - WWRL - 5000 kilocycles
Saturdays - 2:00 - 3:00 P. M.
Joseph Ginkus, Director
495 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. - Tel. EV. 4-9293

Detroit, Mich.

"Baltic Melodies"
Detroit - WJLB - 1400 kilocycles
Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.
Director Helen Rauby
16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.
Telephone UNiversity 1-1072

"Lithuanian Melodies"
Ann Arbor - WPAG - 1050 kilocycles
Sundays 3:00 - 3:30 P. M.
Director Ralph Valatka
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mass.
Telephone BRoadway 32224

Hillside, N. J.

Memories of Lithuania
Hillside, N. J. - WEVD - 1330 kilocycles
Saturdays - 4:45 - 5:30 P. M.
Director Jack J. Stukas
1264 White St., Hillside, N. J. - Tel. WA. 6-3325

Pittsburgh, Pa.

Lithuanian Catholic Hour
Pittsburgh Pa., - WLOA - 1550 kilocycles
Sundays - 1:30 - 2:00 P. M.
Produced by Knights of Lithuania
Pittsburgh District
WLOA, Braddock, P.

Waterbury, Conn.

"Lithuanian Memories"
Waterbury - WWCO - 1240 kilocycles
Saturdays - 6:35 to 7:30 P. M.
Director Dr. M. J. Colney
148 Grand St., Waterbury, Conn.
Assistant Director Bronius Dūda

Clevelando Lietuvių Radijo Valanda
Cleveland, Ohio - WSRS - 1490 kilocycles
Programa kiekvieną penktadienį 7 val. vak.
Vedėjai:
Jaunutis Nasvytis, 771 E. 91st St., Cleveland 9, Ohio
Telef. LI 16415
Balys Auginas, Telef. EX 15393
Kęstutis Šukys, Telef. WI 31802
Visos žinios patiekiamos ne vėliau ketvirtadienio 7-10 val. vakaro.

Ar kelsies į naują butą?

Kai tik sužinai tikslų naujo buto adresą, tuoj pranešk LD administracijai. Nepranešus laiku adreso, visi nukenčiame: laikraštis turi daugiau bereikalingo darbo, ir už ženklus reikia trigubai mokėti, kai numeriai grįžta, o jūs pasigendate kelių LD numerių.

ANGLIJOS "LD" SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Pranešame, kad J. Mockevičiui išvykus Kanadon, LD nauju generaliniu atstovu yra **A. Gerdžiūnas,** 6 Bechey St., Oldham, Lancs. Prašome visų Anglijos LD skaitytojų jam atsilyginti už prenumeratą. Visiems, kurie neatsilygino už 1951 metus, nuo šio nuemerio sulaikome LD siuntinėjimą, nes nežinome, ar ten tebegyvenate.

LD Skaitytojai Amerikoje,

pagal antros klasės tarifo naudojimo patvarkymą, privalo iš anksto apmokėti prenumeratą. Tad tiems, kurie nėra apmokėję, mes prieš savo norą esame priversti sulaikyti LD siuntinėjimą. Labai prašome, kad neatsilyginusieji tuojau siustų prenumeratą LD adresu - 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Administracija

BAKUS REALTY CO.
LITHUANIAN REAL ESTATE BROKER
Homes - Income Property - Loans
Multiple Listing Service
4728 So. Normandie Los Angeles 37, Calif.
OFFICE: AXminster 7900 RES.: PLeasant 3-6590

LITHUANIAN REALTY CO.
Real Estate — Loans & Insurance
Fire, Automobile & Other Insurance
Chas. Luksis, Manager
3502 W. Pico Blvd.
Phone RE. 8278

HELEN'S
HOUSE OF BEAUTY
HELEN MOCKUS 1722 N. WESTERN AVE.
PHONE HO. 9-4600 HOLLYWOOD 27, CALIF.

INSURANCE COSTS TOO HIGH?
THEN CONTACT
William W. Sketres (Lithuanian)
(Farmers Insurance Agent)
Automobile & Truck
Public Liability (Personal & Business)
Fire (Home & Mercantile)
Workmen's Compensation
Fire & Theft (Personal Property)
Bus. Phone - HIllside 6168 Res. Phone - VErmont 8-7526

Jau atspausdinta ir išsiuntinėjama platinimui

žinomo rašytojo

STASIAUS BŪDAVO

apysaka

VARPAI SKAMBA

Apysaka parašyta lengvu styliumi, turtinga gyvais dialogais ir įdomiais palyginimais.

Apysakoj vaizduojamas knygų draudimo laikotarpis Lietuvoje.

Knyga yra 180 psl. dydžio. Kaina $2.50. Gaunama spaudos kioskuose, pas "Lietuvių Dienų" atstovus, spaudos platintojus ir "Lietuvių Dienų" administracijoj.

Knygą išleido "Lietuvių Dienų" leidykla. Viršelį nupiešė dail. P. Puzinas.

Kiekvienas lietuvis turi įsigyti ir perskaityti šią Stasiaus Būdavo apysaką.

LEIDYKLOS ADRESAS:

"Lietuviu Dienos"

9204 South Broadway, Los Angeles 3, Calif.